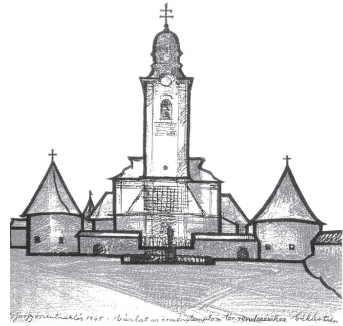

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK

f ü z e t e k

„Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék...”
(Vörösmarty Mihály)

az Erdélyi Örmény Gyökerek
Kulturális Egyesület
kéthavonta megjelenő kiadványa
XXIII. évfolyam 243. szám
2019. szeptember–október

Tisztelt Olvasóink!

Minden hónap 3. csütörtökén 17 órakor a **Fővárosi Örmény Klub a Pest Megyei Kormányhivatal Nyáry Pál termében (helyszínváltozás!!!)** kerül megrendezésre.
Bejárat a Budapest V., Városház utca 7. szám felől, az udvaron keresztül.

Mindenkit szeretettel várunk!
A lapzárta október 30-án lesz.

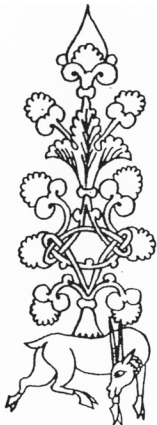
Kerubénekek

Az idézett kerubének szövegekben – egy kivételével – említés történik a „Szent, szent, szent...” énekről, melynek teljes szövege* az örmény liturgiákban: **„Szent, szent, szent az erősségek Ura; telve van az ég és a föld a Te dicsőségeddel: áldás a magasságban! Áldott vagy, aki az Úr nevében jöttél és jössz: hozsanna a magasságban!**

Örményül: „Szurp, szurp, szurp...”, latinul: „Sanctus, sanctus, sanctus...” Minden liturgiában szerepel az átváltozás előtt. (Az anyagot a zeneirodalomban „Sanctus” néven ismerik!)

dr. Sasvári László

* *Szent liturgia örmény katolikus szertartás szerint. Bp. 2006. 29. o.*

Örmények, akik magyarok

A magyar mellett tizenhárom honos, történelmi gyökerekkel rendelkező nemzetiség él Magyarországon. Sok mindent tudunk egymásról, de biztosan nem eleget. Ezért lapunk sorozatot indított a magyarországi nemzetiségekről. Ezúttal a hazai örményeken a sor.

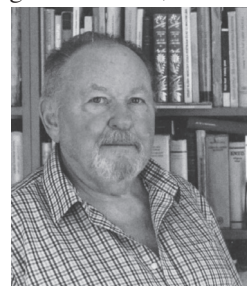

Ágoston Balázs
újságíró

Tudjuk, hogy vannak, köztünk, velünk élnek, mégis, nyelvüket, kultúrájukat, hagyományait némi titokzatosság övezi. Kik is az örmények?

Egyes mítoszok szerint őshazájuk, a Kaukázus volt a bibliai édenkert, más hagyományok úgy tartják, hogy az örmények mitikus hegyén, az Araráton, amely a mi Hargitánkhoz hasonlóan ma Örményországon kívül található, ért szárazföldet Noé bárkája.

– Az biztos, hogy a régészek hat-hétezer éves, önálló írásbeliséggel rendelkező civilizáció nyomait tárták fel Jerevánban, és a kolostorokban gazdag Örményországban lett a világon elsőként államvallás a kereszténység 301-ben – mondja *Alexa Károly*, aki szerint őstörténeti vonatkozásban is érdemes lenne kutatni a magyarörmény érintkezéseket. Az örmény gyökereire büszke írótól, irodalomtörténésztől megtudjuk, hogy már az Árpád-korban éltek örmények Magyarországon. A többség azonban a tatárok elől folyamatosan nyugatra húzódva, több évszázados vándorlás után érkezett Magyarországra.

Alexa Károly

– Letelepedésük közvetlen előzménye volt, hogy 1672-ben Moldvában sikertelenül lázadtak az őket üldöző *III. György* moldvai despota fejedelem ellen.

A felkelés leverése után a hagyomány szerint körülbelül háromezer örmény család talált új hazát Magyarországon, főleg Erdélyben, ahol *I. Apafi Mihály* fejedelem szívesen fogadta őket. Ők építették Szamosújvárt egy itáliai örmény mérnök, bizonyos Alexa tervei alapján. Így lett a város Közép-Európa első előre megtervezett települése, melynek utcahálózata többé-kevésbé ma is szabályos négyszöget alkot – kalauzál a történelemben Alexa Károly.

Az örmények könnyen beilleszkedtek a befogadó magyarságba, bár nyelvüket, szokásaikat jó ideig megőrizték, sőt, Szamosújvár az örmény rítusú római katolikus püspökség székvárosa lett. Kisebbrészt gazdálkodással, leginkább kereskedéssel foglalkoztak. Az élelmeségükre jellemző, hogy sok esetben monopolhelyzetbe kerültek, egy székelyföldi adoma szerint ahol megtelepedtek, onnan a zsidó kereskedők előbb-utóbb továbbálltak. Annyi bizonyos, hogy Gyergyószentmiklós korabeli előljáróinak rendelete értelmében az örmény kereskedők reggel kilenc óra előtt nem pakolhatták ki portékájukat a piacon, hogy így a székelyeknek is legyen esélyük értékesíteni a terményeiket. Ezt nevezi a gyergyói népnyelv örmény hajnalnak. Állítólag idővel a székelyek is a furfangos örmények áruival jelentek meg a piacon, így a rendelet értelmét veszítette.

A gyergyószentmiklósi örmény katolikus templom

A tehetős örmény polgárok nem felejtették el, mivel tartoznak a közösségnek, amelyben élnek. Számos közügy nagylelkű támogatói voltak, és sajátos önkormányzatiságot szervezve szigorú rendet tartottak maguk között.

Számos jeles személyiséget adtak a magyarságnak. Az aradi vértanúk közül *Kiss Ernő* és *Lázár Vilmos* egyaránt örmény származék volt, akárcsak bő száz évvel később *Pongrácz Gergely*, a Corvin köz 1956-os parancsnoka. Örmény gyökerei voltak számos íróknak, így *Petelei István*nak, *Csiky Gergely*nek, a *Zuboly* művésznéven ismert *Bányai Elemér*nek, *Lászlóffy Aladár*nak is. Szintén örmény származék volt *Hollósy Simon* festőművész, *Kacsóh Pongrácz* zeneszerző,

Lázár Vilmos ezredes
korabeli portréja

de nyolc minisztert és két miniszterelnököt is adtak a magyar hazának.

– Az örmények könnyen, gyorsan beolvadtak a magyarságba, az 1900-as évek elejére már alig akadt, aki beszélt az ősei nyelvét, bár *Szongott Kristóf* múzeumigazgató, főgimnáziumi tanár, történész 1887 és 1907 között kiadott *Armenia* című képes havi szemléjével próbálta lassítani az asszimilációt. A magyarországi örmény kulturális életnek

ez a meghatározó kiadványa néhány évvel ezelőtt CD-n is megjelent az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület gondozásában – mondja Alexa Károly.

Az 1997-ben alakult egyesület az elmúlt közel negyed században elkötelezetten kutatatta fel és dokumentálta a magyarörmény

Lázár Vilmos ezredes
korabeli portréja

kultúrát és hagyományokat. Erre nagy szükség is volt, hiszen a trianoni békediktátum az erdélyi örménységre is nagy csapást mért. Nemcsak idegen állam és abban döntő szóval rendelkező valóság uralma alá kerültek, hanem tekintélyes erdő- és földbirtokuk jó részét is erőszakal elvesztették a berendezkedő román hatalom. Ami pedig megmaradt, azt a kommunisták vették el az államosítás során.

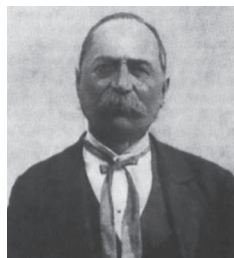
– Sok család menekült Magyarországra, ahol lassan elvesztették identitásukat, hagyományait. Megkerestem azokat, akik név alapján örmény gyökerekkel

Örmény katolikus templom belseje, Erdély

rendelkezhetnek. Szerencsére sokan nyitottan reagáltak, számos családi történetet sikerült feltárni és megmenteni az utókor-nak – mondja *Issekutz Sarolta* nyugalmazott ügyvéd. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület alapító elnöke büszke rá, hogy kezdeményezése nyomán közösségi szerveződés indult el a maradék Magyarországon és Erdélyben is.

– Kiderült, hogy még a legjelentősebb erdélyi örmény településeken élő örmények, az erzsébetvárosiak, a gyergyószentmiklósiak, a szamosújváriak és a csíkszép-víziek sem ismerik egymást. Szerencsére sikerült összekötni ezeket a közösségeket – büszkélkedik *Issekutz Sarolta*, akitől azt is megtudjuk, hogy az Erdélyi Örmény

Szongott Kristóf

Múzeum című könyvsorozatban huszonhárom év alatt huszonhat kötet jelent meg, és közel ugyanennyi kiadását támogatta az egyesület, mely az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek

című kéthavonta megjelenő lapot is gondolja. Emellett közösségi rendezvények, kiállítások sokasága fémjelzi a szervezet munkásságát. A közeljövőben az 1848-49-es események örmény vonatkozásairól készül újabb tárlat, mely minden eddigénél részletesebben mutatja be a társadalmi számarányához képest sokszorosan felülreprezentált, a honvédségnek hetven főtisztet is adó örménység akkori szerepét.

– A kultúra és a hagyomány a legfontosabb. A legutóbbi népszámláláson 3571 fő vallotta magát örménynek, de valójában tizenöt-húszezerre tehető azoknak a száma, akik valamilyen módon kötődnek az örmény kultúrához. Sajnos nem tudunk mindenkit elérni, sokat segítené a helyzeten, ha az Országos Örmény Önkormányzaton belül béke lenne, és megszületne egy „örmény minimum”, hiszen nem versengeni akarunk a keleti örményekkel, nem akarunk legyőzni senkit. Ennek érdekében fogalmaztuk meg a Közös örmény célok nyilatkozatát, mely egyebek mellett rögzíti, hogy a magyarországi örmény nemzetiség többretegű, többszínű és többnyelvű, minden közösségnek joga van a saját elképzelései szerint megélni örménységét, és ezek a közösségek egyenrangúak – mondja *Issekutz Sarolta*, aki azt javasolja, hogy a közelgő örmény önkormányzati választáson a szavazók azokat támogassák, akik elfogadják ezt a közös minimumot, mely egyébként megtalálható a www.magyarormeny.hu internetes oldalon.

A 20. század elején az örmény genocídium elől menekültek és a század második

dr. Issekutz Sarolta

és az „újak”, a magyarörmények és a keleti örmények között. Ennek a kulturális eltéréseken túl a „keletiek” által dominált Országos Örmény Önkormányzat átláthatatlan pénzkezelése is oka. Szomorú látvány az Állami Számvevőszéknek az Országos Örmény Önkormányzat gazdálkodását vizsgáló tavalyi jelentése, mely szerint „a szabályszerű vagyongazdálkodás érdekében meghatározott intézkedéseket nem hajtották végre, nem készültek a törvényi előírásnak megfelelő, a mérleg tételeinek alátámasztásához összeállított leltárak”, és „az Országos Örmény Önkormányzat tevékenységére, működésére,

felében érkezettek is letelepedtek Magyarországon. Ok és leszármazottaik beszélnek leginkább a nyelvet a magyarországi örmények közül, ugyanakkor a viszony korántsem felhőtlen a „régiek”

gazdálkodására vonatkozó adatokat nem tették közzé.”

Ráadásul a Fővárosi Törvényszék választás rendje elleni büntett miatt indítványozta az Országos Örmény Önkormányzat elnöke, egyben parlamenti nemzetiségi szószóló, *Serkisian Szeván Simon* mentelmi jogának felfüggesztését, amit az Országgyűlés július közepén egyhangúlag meg is szavazott. A vád szerint *Serkisian Szeván Simon* és társai a 2014-es nemzetiségi önkormányzati választás előtt különböző előnyöket kínáltak fel egy fővárosi hajléktalanszállón azért, hogy az ott tartózkodók örményként regisztráljanak a névjegyzékbe, írják alá az ajánlóíveket, illetve útmutatás szerint szavazzanak. A mentelmi bizottság szerint ráadásul *Serkisian Szeván Simon* a szavazás napján szervezeten szállította szavazni a magukat hamisan örményeknek valló személyeket.

E zavaros helyzetből kellene legalább az alapelvekben egységes közösségként újraépítenie magát a sokszínű magyarországi örménységnek. Intézményekre, oktatásra lenne szükség. *Issekutz Sarolta* abban bízunk, hogy az utóbbi időszak fejleményei, valamint a közös célok nyilatkozata a „keleti” tábor is ráébredt a békés egymás mellett élés és egymás tiszteltének fontosságára. Ha így lesz, új időszámítás kezdődhet a közösség életében.

Az Ararat látképe Jereván felől

(*Magyar Krónika*, 2019. szeptemberi számából)

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (EÖGYKE)

Választási felhívása

A 2019-es örmény nemzetiségi választáson a magyarországi örmény közösség valójában arról dönt, hogy a magyarörménységnek legyen e hosszútávon jövője! Fontos, hogy minden örmény gyökerű magyar elmenjen regisztrálni és szavazni, merjen változtatni. Tegyen azért, hogy megmaradhasson az örmény közösség és újra büszkén vallhassuk meg lejáratosított nemzetiségi hovatartozásunkat!

Miért kell minden örménynek és örmény gyökerű választópolgárnak regisztrálni, majd elmenni szavazni?

Sokan mondják, miért regisztráljak és menjek el szavazni az örmény önkormányzati választásokon, amikor a mi városunkban a mi kerületünkben nincs is örmény önkormányzat?

Az lehet, hogy az Ön környezetében nincs örmény nemzetiségi önkormányzat, de ennek a gyökere ott van, hogy 2011-ben a népszámláláskor nagyon sokan nem merték vállalni örmény nemzetiségüket, így a statisztikában nem érték el a törvényben meghatározott minimális mértéket. Ezen változtatni csak a következő népszámláláskor lehet, de ez majd a jövő témája és majd Öntől is függ.

Szeretném mindenkién tudatosítani:

Az örmény nemzetiségi önkormányzati választás egyúttal a „Magyarországon élő örmény nemzetiségi parlament és örmény nemzetiségi kormány megválasztása” is.

!!! És ez már nem mindegy! Ez már mindenkit érint, még a legtávolabbi faluban élő örmény gyökerű magyar választópolgárt is. Senkinek nem mindegy, hogy milyen a „nemzetiségi parlamentünk és nemzetiségi kormányunk összetétele” !!!

A választási rendszer olyan, hogy minden örmény regisztrált szavazhat - demokratikus módon -, a saját környezetében, kerületében, városában, falujában induló jelöltekre, ha ott van lehetőség önkormányzat megalakulására (Ma Magyarországon 33 helyen lehet örmény önkormányzatot indítani.). Ez a helyi választás meghatározza, hogy a helyi kis közösség hogyan működik. **A helyi önkormányzati választással egyidőben mindenki szavazhat arról is, hogy milyen legyen az országos önkormányzat összetétele.** Ezért ön kap még egy szavazólapot, néhány listával. E listákat az örmény nemzetiségi jelölőszervezetek állítják össze, kapcsolódva az ő választási programjukhoz. Ön a programok ismeretében választhat a listák közül. Az EÖGYKE választási programja a „Közös örmény célok nyilatkozat”-ban vállaltak.

Milyen lesz az örmény iskola, örmény színház, újságok, örmény kulturális tér, pályázati pénzek elosztása, önkormányzatok támogatottsága?

Bár sokak számára távolinak, felfoghatatlannak és láthatatlannak tűnik az Országos Örmény Önkormányzat működése, ezért gondolják, mi közöm hozzá. **Engem nem**

érdekel, hogy ott fenn kik hogyan marakodnak a pozíciókon. E hozzáállás igen nagy tévedés. Igenis mindenkit érint, hogyan működik az országos önkormányzat. A törvény az országos önkormányzatoknak nagyon sok jogi és gazdasági lehetőséget biztosít és nem mindegy, hogy azzal hogyan gazdálkodik. Hogy csak néhány területet említsek, joga van alapítani iskolát, színházat, újságot. Beleszólhat a nemzetiségi médiába, a pályázati pénzek elosztásába. A kormány és intézményei az országos önkormányzaton keresztül tartja a kapcsolatot a teljes nemzetiséggel. Ha például Önhöz nem jutnak el ezek az információk, az a nem megfelelő belső tájékoztatási rendszer hibája. Az is országos önkormányzat hibája, ha pályázati pénzek elosztásánál a mérleg egyirányba lebillen.

Ki törődik az elszórtan élő kis örmény közösségekkel és családokkal?

Az OÖÖ-nek törvényi feladata a szétszórt, kis közösségeknek, családoknak az összefogása, identitásörzésének, stb. támogatása. Eddig az OÖÖ csak azokkal törődött, akiknek szavazatával pozícióba jutott, különösen nem törődött az „ellenékben” lévő örmény önkormányzatokkal, valamint a diaszpórában, szétszórtan élőkkel. Tehát nagyon fontos a legkisebb faluban élő örmény, vagy örmény gyökerű választópolgároknak is, hogy regisztráljanak, majd szavazzanak olyan örmény-magyarörmény listára, amelynek képviselői vállalják, hogy törődni fognak minden örménnyel.

Minden örmény és örmény gyökerű magyarnak regisztrálnia és szavaznia kell!

A regisztrálás, majd a szavazás mindenkinek kötelezettsége, aki fontosnak tartja, hogy az elmúlt 25 év munkájának eredménye fennmaradjon és tovább gyarapodjon. Elért eredményeinket megtekintheti az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetekben és a www.magyarormeny.hu, valamint a www.magyarormenytudastar.hu honlapunkon.

Vállalhatja-e büszkén örmény gyökereit? Igen! Sőt, most kell igazán vállalni, hogy megtisztuljon az ősök emlékezetére a rászórt sártól!

Az örmény közösséghez tartozni dicsőség volt mindig és büszkeség töltötte el a lelkeket, olyan elődök nevének említésekor, mint Kiss Ernő és Lázár Vilmos Aradi Vértanúk, Pattantyús Ábrahám Géza professzor, és a sor szinte végtelen. Mindenki büszkén és emelt lelkiürellel vezette vissza több száz évre a családfáját, valahova, Erdély tájaira. És ezt a harmóniát az utóbbi 20-25 évben egy furcsa kórus kánonja szándékosan összezavarja. Nem vagytok örmények, nem beszéltek örményül, etnobilizisz, stb.

Tegyen azért, hogy szűnjön meg az a sértő és fájó hangzavar, amely az elmúlt időszakban a sajtót és a médiát betöltötte az örmények „sötét” dolgaival (pl. örmény etnobilizisz, választási csalás, ÁSZ hibalisták). Az a feladata minden tisztességes állampolgárnak, hogy azon jelölőszervezet képviselőjelöltjeit és vezetőit, akik ezt előidéztek, demokratikus eszközökkel „kiszavazza”.

Ki csinálja a valódi etnobizniszt?

Bár ránk, magyarörményekről hangoztatták, hogy csak az etnobiznisz miatt valljuk magunkat örménynek, most már tisztán látható, hogy akik sároztak bennünket, őket vádolják most, hogy a hajléktalan szállókból gyűjtötték a szavazókat, pár liter borért. Nem mi vagyunk azok, akik az ÁSZ vizsgálat elől elbújnak és akik keze alatt rejtélyes módon eltűnnek az igazoló, elszámoló dokumentumok. Nem mi vagyunk azok, akik nem működnek együtt az ÁSZ vizsgálóival.

Részlet a (18284 számú jelentés az Országos Örmény Önkormányzatról) határozatból:

Az Országos Örmény Önkormányzat az Állami Számvevőszék által elfogadott intézkedési tervében meghatározott feladatokból egyet sem hajtott végre.

Látni kell, ki milyen köpönyeget visel

Ne tévesszen meg senkit, hogy most egyesek éppen köpönyeget cserélnek. A korábbi nevet, pl. az Arménia Népe Kulturális Egyesület, vagy az Örmény Ifjúsági Egyesület, most a rendőrség és az ügyészség egy kicsit megtépázta (Fővárosi Főügyész helyettes az NF.12560/20114/78-L számú vádirata választási csalás ügyben). A választási rajtkónél azonban most mindahányan ott állnak, büszke arccal, új köpönyegben és új arculattal, új jelszavakkal. Álcázásképpen elvegyülnek néhány magyarörmény jelölt közé. Sajnálatos módon a köpönyegváltás nem sikerült jól. Az új köpönyeget, jobb nem lévén, ugyanannak a tulajdonosnak, ugyanazon szekrényéből akasztották le, csak most a feleség köpönyegét. Az Örmény Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ Egyesület nevében indulnak, amely jelölőszervezet vezetője nem más, mint az Arménia Népe Kulturális Egyesület elnökének a felesége. Bár van egy kis „itt a piros hol a piros” játék a névvel, az újonnan választott jelölőszervezet gyakorlatilag azonos az **Örmény Kulturális, Dokumentációs és Információs Központtal**, amelyről az a **18259** számú ÁSZ jelentés így szól (részletek):

Örmény Kulturális, Dokumentációs és Információs Központ működése, pénzügyi gazdálkodása és vagyongazdálkodása nem volt átlátható és elszámoltatható

Az ellenőrzött szervezet, mint az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 28. § (2) bekezdésében foglaltak szerint közreműködésre kötelezett szervezet, nem bocsájtotta rendelkezésre az ellenőrzés lefolytatásához szükséges dokumentumokat a 2014-2016. évek vonatkozásában

Megállapítható tehát, hogy az ellenőrzött szervezet az ÁSZ által bekért dokumentumokat nem adta át és azok hiányát nem igazolta hitelt érdemlően.

Az ÁSZ vizsgálatokkal kapcsolatban felhívom a figyelmet, hogy nem az a baj, hogy az ÁSZ valami hibát talált. Ez sok más szervezettel is előfordult már. Csak

az megdöbbentő, hogy az Arménia Népe, Örmény Ifjúsági Egyesület és a Kilikia Kulturális Egyesület képviselőiből álló Országos Örmény Önkormányzat, valamint az **Örmény Kulturális Dokumentációs és Információs Központ** törvényen kívülre érzik magukat, nem működnek együtt a vizsgáló hatósággal, a hibákat nem is próbálják kijavítani.

Diktatúra vagy svájci demokrácia?

Az új jelszavakkal is hibázik valami. **Összefogást** hirdetnek, valójában **szétesés**-ről beszélhetünk, mert az eddigi jelölőszervezet szétesett és most helyette két induló van. Másik jelszóval is probléma van, bár helyesen gondolják, hogy **egységet** és békét kellene teremteni ezen összetett és heterogén közösségen belül. A tévedésük ott van, hogy az **egységet** egy jelölőszervezet, egy gazdasági vezetés, egy szellemi koncepció és irányítás mentén kívánják megvalósítani (arról most ne essen szó, hogy ki legyen ez a nagyvezér). Az elmúlt 25 év tapasztalata alapján ez az, ami nem megy, ami soha nem sikerült és ezért vagyunk ott, ahol vagyunk. A **nagy egység** elve nem működik jól sehol a világon az örmény diaszpórákban. Ahol ez működik, azt diktatúrának nevezik. Tekintsünk Svájcra, ahol 4 különböző nyelven beszélő, önálló kantonok egymással párhuzamosan léteznek és virulnak. Legyünk mi örmények egy kis Svájc. Válasszuk azt az utat, ahol a jól szervezett és törvényesen működő országos vezetés kiszolgálója és támogatója minden önmagát örménynek valló, az örmény kultúrát felvállaló kisebb, nagyobb működő közösségnek. Nem egységet, hanem lehetőséget kell teremteni.

Hogyan és miért volt az a bizonyos rendőrségi vizsgálat, amikor szinte minden örmény regisztráltat beidéztek a rendőrségre?

Elnézést kell kérjünk mindenkitől, akiket az elmúlt ciklus során a rendőrség meghallgatott, kikérdezett, hogy a választásoknál kapott-e ellenszolgáltatást a szavazatáért. E kellemetlen vizsgálatnak nem mi vagyunk az okozói, bár a kerületi választási bizottságon kívül mi is észleltük és jelentettük, hogy gyanús módon bizonyos hajléktalan szállókban túl sok „örmény” (?) lakik, valamint sok az örmény regisztrált a bizonyos szegregátumokból. A rendőrség úgy gondolta, hogy nemcsak a konkrétan bejelentett eseteket kell kivizsgálni, hanem mindenkit meg kell kérdezni. A vizsgálat befejeződött, amelynek eredményeképpen éppen most a parlament felfüggesztette az örmény szószóló mentelmi jogát és megindult a bírósági eljárás ellenük. (Nem csak a szószóló ellen, mert társtettesként többen is szerepelnek a vádiratban.)

A Fővárosi Főügyész helyettes az NF.12560/20114/78-L számú vádiratában 13 rendbeli, három esetben társtettesként, tíz esetben bűnsegédként elkövetett, a Btk. 350. § (1) bekezdés e) pontja szerint minősülő választás rendje elleni büntett miatt emelt vádat.

„A büntetőügy vádlottai – (.....)- elhatározták, hogy a 2014. október 12. napján tartott, az örmény nemzetiségi önkormányzati képviselői választáson történő

indulás és saját jelölő szervezetük által a szavazás megnyerése érdekében rávesznek a valóságban nem örmény nemzetiségű, hajléktalan életmódot folytató személyeket, hogy valószínűleg vallják magukat örmény nemzetiségűnek és regisztráljanak az örmény nemzetiségi névjegyzékbe, ezáltal abban hamis adatokat tüntessenek fel, továbbá adjanak ajánlást részükre, valamint anyagi juttatásért is szavazzanak az Arménia Népe Kulturális Egyesület, a KILIKIA Kulturális Egyesület és az Örmény Ifjúsági Egyesület koalíciójának jelöltjeire.

(Felhívjuk a figyelmet, hogy amíg nincs bírósági ítélet, addig mindenkit megillet az ártatlanság vélelme.)

Milyen jövőt ígér az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület?

Az EÖGYKE az elmúlt ciklusok működését elemezve azt látja, hogy a legfontosabb feladat a közösségen belül a működés megreformálása, ezért az eljövendő ciklusnak a következő célkitűzésekkel kezd hozzá.

Kidolgoztuk a **KÖZÖS ÖRMÉNY CÉLOK NYILATKOZATÁT**, amely mintegy **etikai kódex** tartalmazza azokat az értékeket, amely mentén megvalósulhat a békés egymás mellett élés, egymás elfogadása, tisztelete és a tisztességes, átlátható gazdálkodás. **Ez a Nyilatkozat nem más, mint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület választási programja.**

Az EÖGYKE minden képviselőjelöltje elfogadta és aláírta KÖZÖS ÖRMÉNY CÉLOK NYILATKOZATÁT és vállalja, hogy annak szellemében fog tevékenykedni. (Megtéríthető a www.magyarormeny.hu honlapunkon)

Az EÖGYKE kezét nyújt minden olyan más jelölőszervezeti képviselőnek, felajánlva, hogy ő is fogadja el a **KÖZÖS ÖRMÉNY CÉLOK NYILATKOZATÁT** és működjük együtt azon elvek alapján.

Az országos képviselőtestületbe új és fiatal diplomás jelölteket soroltunk a „várhatóan befutó” helyekre, akiket az elmúlt 25 év keserves küzdelmei nem keserítettek meg és új szellemiséget visznek a közösség életébe.

A képviselőjelöltek között több jogász található, akik vállalták, hogy **felügyelnek a törvényes működésre**, hogy ne legyen többet téma, az „örmények sötét dolgai”. A jövőben csak az örmény és magyarörmény kultúráról, identitásörzésről, hagyományápolásokról, közösségi életéről legyenek felemelő beszámolók.

Hogy ez megvalósulhasson, kérjük az Ön támogatását, szavazatokban kifejezve.

!!! Ne feledje, az ország bármely pontján élő, regisztrált örmény vagy magyarörmény választópolgár eldöntheti az Országos Örmény Önkormányzat összetételét és ezzel a magyarörmények sorsát. !!!

Olyan kerületekben, ahol több jelölőszervezet képviselőjelöltjeivel is találkozik a szavazólapon, (I., III., VIII., XI., XIII., XV., XVI. ker.) kérjük, válassza az Erdélyi

Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (EÖGYKE) jelöltjeit, **válogassa ki a kistemplom emblémákat és minden ilyen jelölnél tegyen x jelet. !!!MINDEN JELÖLTNÉL!!!**

Ne feledkezzen meg a listákról sem, ott is keresse a kistemplomot, vagy a jelöltek listájának elején dr. Issekutz Sarolta nevét. Ide is tegyen x jelet! **Tegye ezt a fővárosi és az országos örmény listánál is!!!**

Olyan kerületekben és városokban, ahol örmény nemzetiségi önkormányzat van, de az EÖGYKE nem állított jelölteket, ott is regisztrálnia és szavaznia kell. Ebben az esetben Önre bízunk, hogy szavaz-e a helyi jelöltekre. **!!! Nagyon fontos, hogy ezeken a helyeken a listáknál (fővárosi és országos) csak az EÖGYKE listájára szavazzon!!! Keresse a kistemplomot és mindenhol, oda tegye az x-et.!!!**

Azon településeken ahol nincs örmény nemzetiségi önkormányzat, ott csak országos lista van, keresse a kistemplomot és tegyen oda x-et.!!!

Technikai információk

Ne feledje a **kitöltött szavazólapokat a lepecsételt zöld borítékba tenni és leragasztani.** Ellenőrizze, hogy a **borítékon szerepel-e , hogy „örmény”!** Ha nincs, jelezze a választási bizottság helyi delegáltjánál, mielőtt az urnába dobja a borítékot, vagy írja rá, hogy **ÖRMÉNY!**

A nemzetiségi szavazás ugyanakkor és ugyanabban a választóhelységben történik, ahol a polgármesterek választása, így nem kell máshova mennie. Kérje a nemzetiségi választási listákat és a borítékokat is.

Ha Önnek problémát okoz a választóhely megközelítése, kérjen mozgóurnát, ne vesszen el egyetlen örmény szavazat sem. A szavazás napján a szavazatszámoló bizottság két tagja felkeresi Önt lakóhelyén vagy az Ön által megadott más címen (pl. kórházban), annak érdekében, hogy szavazatát a mozgóurnába dobja be.

A szavazással kapcsolatos minden információt megtalál a www.valasztas.hu honlapon.

dr. Issekutz Sarolta

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület
elnöke

Tájékoztatás a regisztrációról: Internetes lépések, levélben,

Ha Ön magyarországi lakcímmel rendelkező magyar állampolgár és a Magyarországon honos örmény nemzetiséghez tartozik, kérheti, hogy a központi névjegyzékben kerüljön feltüntetésre a nemzetiséghez tartozása, így részt vehet az örmény nemzetiség önkormányzati választásán.

A kérelemben feltüntetett személyes adatainak meg kell egyezniük az Ön lakcímkártyáján feltüntetett adatokkal, ellenkező esetben a helyi választási iroda a kérelmet elutasítja. A nemzetiségi szavazás nem érinti az Ön helyi önkormányzati választási lehetőségeit. Bármikor kérheti nemzetiségi hovatartozásának törlését.

A regisztrációnak 2019. szeptember 27-én 16 óráig meg kell történnie, vagyis addig be kell érkezzen a regisztrációs kérelem a települési Választási Irodába papíralapon, vagy a www.valasztas.hu/nemzetisegek honlapon keresztül.

Életrajzok – képviselőjelöltek 2019

I. kerület

Várady Mária

Színésznő vagyok. Mindig tanulok. Hálás vagyok Édesanyámnak, hogy kíváncsi természetet, bizakodást, életszeretetet, hitet és makacsságot hagyott rám. Ez bennem az örmény alap. Ehhez csak ráadás, hogy a marosvásárhelyi Szentgyörgyi István Színművészeti Főiskolán végeztem, a székelyek közt született Melinda leányom, aki már az internetről szerzi be nekem az örmény tárgyú könyveket. Otthon ismertem meg a hurut ízét, Budapesten tanultam meg örményül köszönni, és hét testvérem közül elsőként tudom örményül a Miatyánkot. Az a küldetésem, hogy átadjam a kíváncsiságot, és mindenkit hívjak, hogy életünk reményteli, békés, szép legyen.

Sasvári Merza Krisztina

A régi erdélyi örmény Merza család azon ágából származom, amely felmenői között tudhatja Merza Gyula armenológust is. Nagyapám, Merza Marcel települt át Erdélyből Budapestre, ahol mérnökként dolgozott. Én még jelenleg is abban a lakásban élek az I. kerületben, amelyben annak idején a nagyszüleim is éltek.

A Lisznyai-utcai Általános Iskolában szereztem alapismereteimet, középiskolába, mivel utánpótlás válogatott úszó voltam, sporttagozatos osztályba jártam. Időközben az úszásról átnyergeltem a szinkronúszásra, amiben az évek során válogatott és többszörös magyar bajnok lettem. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen végeztem művészettörténet-kommunikáció szakon.

Három éve dolgozom a Magyar Televízió Aranyfüst és Napi Mozaik c. műsoraiban szerkesztő-riporterként. (az Aranyfüst sajnos szeptembertől megszűnt) Főként képzőművészeti, kultúrtörténeti és történelmi témákkal foglalkozom.

Úgy érzem, hogy művészettörténet végzettségem és a televíziós munkámban szerzett tapasztalataim alapján képviselőként végzettségem és a televíziós munkámban szerzett tapasztalataim alapján képviselőként segíthetem az örmény kultúra megőrzését és szélesebb körű megismertetését.

dr. Issekutz Ákos

1998-ban a Semmelweis Orvostudományi Egyetemen Summa cum Laude végeztem. Tanulmányaimat Németországban a Heidelbergi Egyetemen képeztem tovább. 21 éve a győri Petz Aladár Kórház Sebészeti osztály főorvosa voltam, valamint a kórház Minőségirányítási igazgatója. További érdeklődésem az onkológiai sebészet.

2019. szeptember 16-tól a budapesti Szent Margit Kórház Sebészeti osztály főorvosa és a kórház igazgató helyettese vagyok. Vezetőségi tagja vagyok a Magyar Sebésztársaságnak.

Örmény önkormányzati képviselő voltam a második ciklusban. Édesanyám dr. Issekutz Sarolta, gyermekeibe (egy húgom van, Balogh Réka) ültette az erdélyi örmény

identitástudatot fiatal korunk óta. Ennek megőrzését és továbbfolytatását magam is fontosnak tartom, gyermekembe is sikerült beléoltanom, amire büszke is vagyok.

II. kerület

Bacsó Zoltán

1947-ben születtem Pécsen. Iskoláimat Kecskeméten végeztem, itt szereztem fényképész szakképesítést is. 1967-től voltam a Pannónia Filmstúdió munkatársa. Először, mint állófotós, majd segédoperatőr, végül kinevezett operatőr 2003-ban történt nyugdíjba menetelemig. Nyugdíj mellett, 2009-ig a filmgyár jogutódjánál, a Pannóniafilm Kft-nél készítettem animációs filmeket, 35 mm-es kamerával.

2008–2009-es tanévtől a Kaposvári Egyetemen egyetemistákkal foglalkoztam. Ennek végeredménye 30-nál is több rövidfilm: „diák munka” lett. Az elmúlt években ugyanezt a Budapesti Kommunikációs Főiskolán (ma: Metropolitan Egyetem) folytattam. Ebben a tanévben is elkészült egy 4 perc hosszúságú animáció.

Hosszú pályafutásom során számos munkahelyi és minisztériumi kitüntetés után 1994-ben megkaptam a Balázs Béla-díjat.

Több, közreműködéssel készült film számtalan díjat nyert különféle fesztiválokon. Többek között az első magyar Oscar-díj és kétszer a Cannes-i Arany Pálma.

Operatőri munkáim az egész estés rajfilmekről, a sorozatokon és egyedi kisfilmek tucatjain keresztül a reklámokig terjednek. Számuk ma már meghaladja az ötszázötvenet.

Több cikluson át voltam Budapest II. kerületének örmény nemzetiségi képviselője.

dr. Issekutz Sarolta

Az erdélyi, erzsébetvárosi Issekutz, Zachariás, Dániel család sarja vagyok apai ágon, s így az ittebei, eleméri Kiss Ernő aradi vértanút büszkén vallhatom ősomnak, aki Issekutz nagy-nagynénem unokája volt, és nevelte a 3 árvát szülei elhunytja miatt. Édesanyám székely származású volt.

Több mint 40 év ügyvédi múlt áll mögöttem, 1994-ben hoztam létre az örmény nemzetiségi önkormányzatokat és dolgoztam ki a szükséges okiratokat a törvényes működéshez dr. Issekutz János édesapám segítségével. 2009-ben lemondtam ügyvédi pályámról, már csak az örmény nemzetiség képviselőjét vállaltam. 5 cikluson keresztül vezettem elnökként a Fővárosi Örmény Önkormányzatot (egy ciklusban a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása címen) és 6 cikluson keresztül a Bp. II. kerületet. 1997-től vezetem az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületet. Férjem gépészmérnök, akinek segítségével nem tudtam volna ennyi feladatot elvégezni. Köszönet érte. Fiunk sebészorvos, lányom számítógépes grafikus, 3 unokám van.

Nevemhez fűződik a hazai történelmi örménység, a magyarörmények összefogása, identitásuk megerősítése úgy itthon, mint Erdélyben. Feladatunk az örmény kultúra és hagyományok ápolása, örmény katolikus hitéletünk megmaradása, terjesztése. Megalapítottam 23 éve az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek információs-kulturális havilapot, a Fővárosi Örmény Klubot, az Erdélyi Örmény Múzeum könyvsorozatát, a Magyarörmény Tudástárat,

a Szongoth Kristóf-díjat, számtalan kiállítást, konferenciát, Örmény Kultúra Heteket, stb. szerveztem. Ezen út mentén kívánom végezni feladatomat a jövőben is.

Vereczkei Csaba

1978. 04. 02-án születtem Budapesten. Édesanyám a Dajbukát családba tartozik, akik most is Erdélyben élnek. Van egy nővérem, aki már volt az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület képviselője. Ő jelenleg 3 kisfiával van elfoglalva. A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemet végeztem, majd a Budapesti Gazdasági Főiskola Pénzügyi és Számviteli Karán közgazdász, gazdasági informatikus végzettséget szereztem. Pénzügyi vonalon dolgozom. Nyelvismeretem: angol – haladó és üzleti, Német – alap.

III. kerület

Csiky Zoltán Miklós

Erdélyi-örmény-székely gyökerű magyar állampolgár vagyok, Budapesten születtem 1943. 06. 12-én.

Budapesten élek, nős vagyok, 3 gyermekem és 14 unokám van. 1966-ban végeztem az Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karán.

Kezdetben 1966-tól 1981-ig mezőgazdaságban dolgoztam termelőszövetkezetben, mint üzemeltető mérnök. 1989-ben a rendszerváltozás idején az építőiparban folytattam tevékenységemet, mint önálló vállalkozó, amit a mai napig is gyakorlok Budapesten.

Erdélyi-örmény képviselő voltam 2004-2008-ig a III. kerületben és az örmény nemzetiség országos szervezetébe is beválasztottak. Nemzeti elkötelezettségű állampolgár vagyok.

Sasi-Nagy Pál László

1946-ban születtem Budapesten. Apai ágon vagyok örmény származású, a 48-as Czetz János tábormok családjához és a Betegh családhoz tartozom.

Nős vagyok, három diplomás lányunk van. Gépipari technikus oklevelet szereztem, vezetői beosztásokban dolgoztam a gépiparban, jelenleg a biztosítási szakmában az A EGON Magyarország Általános Biztosító Zrt. Területi Igazgatóságán. Örmény őseim arra köteleznek, hogy foglalkozzam a történelemmel, a múlt ápolásával, amelyet az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület is végez. Kérem támogatásukat, hogy a kerületnek ne csak egy Czetz utcája, egy holt Czetz emléktáblája, hanem egy élő Czetz rokon képviselője is legyen az örmény nemzetiségi önkormányzatban.

Szabó Anikó

1965. július 22-én Nagyváradon láttam meg a napvilágot egy pedagógusnő és egy grafikusművész egyetlen gyermekekén. Az élet úgy hozta, hogy 1985-ben, önhibámon kívül, el kellett hagynom szüleimet és szülővárosomat. A sors kezenfogott és vezetett tovább.

Habár én magyar-angol szakos tanárnőnek készültem, mégis színésznő lett belőlem.

Pályámat Zalaegerszegen kezdtem a Hevesi Sándor Színházban, majd pedig a soproni Petőfi Színház tagjaként 10 évig „boldogítottam” a közönséget.

Édesanyám: Ötves Erzsébet, Aki a XVII. században Erdélybe betelepült örmények leszármazottja. Kezdetben Oszkericsnek hívták őket, később Ötves lett, de írták Ötvösnek, Öttvösnek sőt Öttkwösnek is. Első ismert ős Chácsig (Kristóf) 1684-ben született.

Az Ebesfalvi előnevet is felvették, ami később egy E betűre korlátozódott, innen ered az Eötves változat is. A családfánkon fellelhető az Antalffy, Kazacsai, Issekutz, Donogán, Kabdebo, Páll, Hollósy nevek is. Mindannyian nemzeti elkötelezettségűek voltak, mint ahogy a jelenben is azok vagyunk. A magyar kultúra terjesztése mellett igen fontos feladatnak tartom az örmény irodalom és kultúra megismertetését, ezért úgy a kiállításokon mint a Fővárosi Örmény Klubunkban előadóművészként részt veszek e csodás világ megismertetésében.

VIII. kerület

Bódis Alpar

Kolozsváron születtem, 1970-ben. Magyarországra 1990-ben telepedtem át, jelenleg Gárdonyban élek és Székesfehérváron dolgozom könyvelőként. Egy fiam és egy lányom van. Családomban az anyai nagyszülők részéről vannak örmény származású rokonai szájak, ők Szamosújváron éltek. Gyerekkoromban gyakran látogattuk őket, ilyenkor nagymamám mindig készített valami igazi örmény finomságot. Sokat sétáltunk, szép emlékeim vannak a városról, templomairól, az akkori életmódról.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesülettel tavaly kerültem kapcsolatba, ez rábresztett, hogy most már újra ideje többet foglalkozni a származásommal, hogy mennyire fontos ez az örökség, amit tovább kell vinni és utódainknak átadni. Szeretnék élni ezzel a lehetőséggel, hogy megismerhessem a magyarországi örmény nemzetiséget is, és tudásom és képességeim szerint tehessek valamit az erdélyi és anyaországi örmény kisebbségért.

Esztergály Zsófia Zita

Erdélyi és felvidéki gyökerekkel rendelkezem, a családomban eddig elsősorban lelkészek, orvosok és művészek domináltak. Édesanyám énekművész, az Operett Színház egykori primadonnája, édesapám üzletember. Felmenőim között erdélyi örmény és más nemzetiség is megtalálható. Büszkén vállalom szeretteimet és neveltetésemet, amely hitben és szeretetben zajlott. A testvérem közgazdászként végezte a teológiát, így a jó isten kegyelméből lelkészként szolgál, én pedig újságíró, televíziós szerkesztő lettem. Gyerekkoromban nagy hatást tett rám a bécsi mechitarista kolostorban tett látogatás, amelyet Issekutz Sarolta szervezett. Akkor találkoztam először a közösséggel és az ősi keresztyén kultúrával. Évtizedekkel később, az Orlay utcai templomban forgattam filmet az örmény-katolikus miséről, valamint a közösségről és a páratlan múzeumból, amikor újra találkoztam a közösséggel. Onnantól életem része lett a hagyományápolás és a közösség érdekeit szem előtt tartva, 2014-től vezetem a Fővárosi Örmény Önkormányzatot öt éven át. Miután a 2014-es választásokat

az EÖGYKE elvesztette valószínűsíthetően egy, az ellenoldal által szervezett választási csalás áldozataként; illetve a hazai örménység általános megítélését nagyban csorbította az elmúlt években kirajzolódott nemtelen és etikátlan országos önkormányzati működés és a hatalomért folytatott lobby, valamint a magyarországi erdélyi örmények kiszorítása a döntéshozatalból, fontosnak tartom, hogy helyreálljon a rend. Ezért is szeretnék részt venni a 2019-es választáson, hogy az Önök bizalmát remélhetően elnyerve, a következő öt évben együtt tehesünk rendet, és fektessük új alapokra a hazai örménység jövőjét.

Király Zoltán

1978-ban születtem Budapesten. Az általános iskola elvégzése után 1992-ben felvételt nyertem a Deák Ferenc műszaki szakközépiskolába, ahol 1997-ben érettségiztem. 1998-ban technikus oklevelet szereztem. 1998–99-ig katonai szolgálatomat töltöttem. 1999-től dolgozom az építőiparban. Egy gyermekem van.

Nagyapám és nagyanyám erdélyi örmények (Issekutz, Lászlóffy) voltak, apámtól örököltem a a magyarörménységről szóló tudásomat.

IX. kerület

Balogh Réka

1975-ben születtem. A Karinthy Frigyes Két Tanítási Nyelvű gimnáziumban tettem le a Nemzetközi Érettségit, majd az ELTE Bölcsész Angol szakán szereztem diplomámat. Két terület érdekelt mindig, a biológia és a képzőművészet. Végül a második felé sodort az élet, és alkalmazott grafikusként dolgozok saját cégemben. Munkám örömmel és élvezettel tölt el, két gyermekem viszont boldogsággal is, hiszen az ő személyiségük fejlesztése és jövőjük alakítása a legfontosabb feladatomban. Az „örménykedést” dr. Issekutz Saroltától örököltem (édesanyámtól), aki mellett felnőve lehetetlen lett volna nem megszeretni az örmény kultúrát (számomra – természetesen – a gyönyörű örmény díszítőművészet váltja ki a legnagyobb csodálatot). Több cikluson keresztül a Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat képviselője vagyok.

Szenttamásy Katalin

1947. július 30-án születtem Budapesten. Nyugalmazott geodéta vagyok. Két gyermekem és két unokám van. Anyai dédanyám erdélyi örmény családból származik, danczkai Pattantyús Ábrahám Anna.

2006 óta vagyok örmény nemzetiségi képviselő az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület delegálásával, 2007 óta elnöke a Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzatnak.

A Ferencvárosi Örmény Önkormányzat minden esztendőben támogatja anyagilag és személyes közreműködéssel az EÖGYKE célkitűzéseit, hogy az örmény származásúaknak, magukat magyarörményeknek vallóknak kulturális identitásörző programokat, találkozókát szervezzen, a magyarországi és erdélyi örmény irodalmi, történelmi,

művészeti és tárgyi emlékek felkutatásához, gyűjtéséhez és állaguk megőrzéséhez segítséget nyújtson. Ezen tevékenységünk folytatásához kérem támogató szavazatukat.

Király György

1946. május 23-án születtem Budapesten, édesanyám Lászlóffy Erzsébet, édesapám dr. Király Endre, édesanyám révén vagyok örmény.

Az általános iskola elvégzése után az élelmiszeripari technikumot végeztem 1964-ben. 1964 től a Pannónia Szörmeárúgyárban dolgoztam, mint vegyésztechnikus.

A sorkatonai szolgálat után több nagyvállalatnál, köztük a Bőripari Vállalat, Állami Termékgazdálkodási Igazgatóság, Kőfaragó és Épületszobrászipari Vállalat, 23. sz. Állami Építőipari Vállalatnál. Nyugdíjas vagyok.

A Magyar Köztársaság Nemzetbiztonsági Szakszolgálatától anyagbeszerzőként vonultam nyugdíjba.

XI. kerület

dr. Forgács Barnabás

1943-ban születtem, édesapám Szamosújvárról, magyar-örmény családból származik, mely szoros rokonságban állt Bányai Elemér (Zuboly) hírlapíróval. Agrármérnök vagyok, kutatás-fejlesztési témákkal foglalkozom az állattenyésztés területén, egyéni vállalkozóként, mint tudományos tanácsadó dolgozok több agrár cég megbízásában.

Nős vagyok, három felnőtt lányom van és 8 unokám.

2002. óta az EÖGYKE tagja vagyok, az országos és a XVI. kerületi, majd a XII. ker. örmény önkormányzat képviselője voltam.

Az elmúlt években video filmeket készítettem és mutattam be Charles Aznavour életéről, valamint az EÖGYKE küldöttségének örményországi látogatásáról.

Kirkósa Péter

Szamosújvári és kolozsvári gyökerekkel örmény családban születtem Erdélyben. Három gyermekünk és három unokánk van. Az egész családkunk zenél, hangszeresen is egyre jobban bővül, így családi zenekarként többször közreműködtünk az örmény rendezvényeken, felelevenítve ezzel a régi örmény énekeket, népdalokat. Örmény rendezvényeinken igyekszünk minél szélesebb körben terjeszteni az örmény hagyományokat és kultúrát. Színes műsorainkkal így egyre jobban tudjuk Magyarországon, Budapesten és Erdélyben, ill. az onnan elszármazott örmény családokat összefogni.

Marosváry István

Édesapai nagymamám a tradicionális erdélyi örmény Izmael családból született. Bérmaapám öccse az Orlay úton az Örmény Katolikus Plébánia nagyra becsült főgondnoka Szentpétery Tibor volt.

1949. nov. 29-én Budapesten születtem. 1973-ban a BME-en vasút gépész

mérnök lettem. Ezután a BKV-t szolgáltam, majd pár évig a verseny szférában dolgoztam. Ebben az időben több mérnök továbbképzési kurzuson is részt vettem. A Római Katolikus Hittudományi Akadémián több szemesztert végeztem teológiából. 1987–2017-ig a budapesti Óveges József Műszaki Középiskola mérnök tanára voltam nyugdíjazásomig. A rendszerváltoztatás hajnalán a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének alapító tagja voltam. Megszereztem a tanári diplomát, és 1989-ben a gyógypedagógiai dislexiás tanári szakképesítést is megkaptam.

Ezenkívül alapítója voltam a több, mint 30 éve megalakult Pedagógusok Demokratikus Szervezetének, ahol négy cikluson át választott szakképzési ügyvivő lehettem. Közel 12 évig az Országos Szakképzési Tanács tagja voltam, több Európai Unió nemzeti konferencián is részt vettem. Szorgoskodtam a határon túli szakképzés fejlesztésében, mint szakértő.

Majd 42 éve boldog házasságban élek tanárnő feleségemmel. Három diplomás gyermeket neveltünk föl, már öt unokánk született. Rendszeres látogatói vagyunk az erdélyi örmény emlékhelyeknek, hiszen rokonságunk egy része még mindig Kolozsváron és Csíkszeredában él.

Alapítása óta az EÖGYKE tagja vagyok, aktívan részt vettem a szervezett programokon. Életem pályáján az örmény-keresztény kultúra megőrzése és fejlesztése mindig fontos volt számomra is, így 2019-ben Újbuda örmény nemzeti kisebbségi jelöltje lettem.

Dr. Czárán István

Kézdivásárhelyen születtem, Erzsébetvároson nőttem fel, ott végeztem az általános iskolai tanulmányaimat is, majd Medgyesen a gimnáziumot, Budapesten az ELTE Jogi karán pedig az egyetemi tanulmányaimat. Húsz éve ügyvédként praktizálok, nős vagyok, hat gyermekem van. Apai ágon örmény származású vagyok. Nagyon fontosnak tartom örmény gyökereim ápolását. Örmény képviselő is voltam.

Dr. Keszy-Harmath Péterné

Budapesten születtem 1947 szeptemberében tanár szülők gyermekeként. Közgazdasági Egyetem külker szakán szereztem diplomát. Gyermekeim születése után otthon dolgoztam, kötő kisiparos lettem. Férjemmel már a 60-as évek végén részt vettünk az akkor 2-3 havonta megrendezett örmény összejöveteleken. Családunkban mindig ápoltuk az örmény hagyományokat és tartottuk a kapcsolatokat, segítettük a néhez helyzetben lévő örmény ismerősöket.

Részt vettem a Budaörsi Örmény Önkormányzat megalakításában, elnökhelyettese lettem. Itt kezdtük el a rendezvényeken a fogadásokat önerőből megoldani, bevállaltam az örmény ételek készítését, mely sikert aratott, híre elterjedt. 2014-ig folyamatosan képviselő voltam, tevékenyen részt vettem a hazai örménység támogatásában. Ezt szeretném folytatni.

XII. kerület

Dávid Márton Áron

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület XII. kerületi és országos képviselőjelöltje vagyok. Római katolikus, feleségemmel három gyermekünket neveljük. Családi vállalkozásunkban dolgozom. 1985-ben születtem, édesapám, Dávid Ferenc öntudatos erdélyi magyarörmény volt, neki köszönhetem erős örmény identitásom. Nagyapám, id. Dávid Ferenc hadifogságból való szabadulását követően a mai Magyarország területén telepedett le. Dédapám a kommunizmus áldozataként több év munkatábor után fogságban hunyt el. A családfánkon – Dajbukátok és Zakariások mellett – a család olyan jeles figurái is szerepelnek, mint Dávid László atya, a legendás erdélyi püspök, Márton Áron titkára (akiről nevetem is kaptam).

Megtiszteltetés és felelősség, hogy az EÖGYKE jelöltjeként képviselhetem az erdélyi örmény tradíciót és folytathatom azt az építő munkát, amit elődeim elkezdtek. Munkámmal szeretnék példát mutatni gyerekeimnek – Mersének, Lucának és Abigélnek –, hogy az ő nemzedéküknek is átadjam az örmény kultúra értékeit.

Hegedüs Annamária Borbála

Örmény gyökereimről már gyermekkoromban beszélt édesanyám. Vele kezdtem látogatni a fővárosi örmény klubokat szinte a kezdetektől. 2014 óta a XII. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat képviselője vagyok. Szervezetünk minden hónapban tartalmas rendezvényekkel várta az érdeklődőket. Évente egy alkalommal megrendeztük gálaműsorunkat – kiállítással egybekötve.

Harminc esztendőn keresztül középiskolában tanítottam, jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetemen oktatok. Őstörténetről, művészetről tartok előadást különféle szervezeteknél (Szent Korona Társaság, H13, Kerecsenfészek, Veszprémi Nyugdíjas Klub stb.).

Fabók Dávid

46 éves vagyok, Budapesten születtem a XII. kerületben, majd Kőbányán éltem. Édesanyám - Dávid Ildikó - ágán vagyok erdélyi örmény származású, édesapám családja a Felvidékről származik. Gyermekkoromtól sokat hallottam a családban az örmény ősökről, az ünnepekről, és a „nagy család” mindennapjairól, az örmények összetartásáról, becsületese munkájukról. Felnőttként a Dávid család részéről rendelkezésre álló alap családfát kezdtem jobban felépíteni, kiegészíteni további adatokkal és képekkel, kapcsolódásokkal a többi örmény családdal. Ezen keresések és böngészések folyamán óhatatlanul is egyre mélyebben vonzott magához a család történelme, a kultúra, a hagyományok. Egyre fontosabbá vált, hogy nem csak az fontos, hogy hová tartunk az életben, hanem az is, hogy honnan jövünk. Gyermekeimmel is igyekszem minél több részletet megismertetni arról, hogy honnan is jövünk, kik is vagyunk. 2008 óta élünk Dunakeszin feleségemmel és három gyermekünkkel. Két lányunk 21 és 18 éves, fiunk

pedig 15 esztendő. A helyi katolikus egyházközségben a felnőtt asszisztencia tagja vagyok, valamint az egyházi és a városi kórusban is éneklek. Egy budapesti nyomdaipari vállalat vezetőjeként dolgozom, amely vállalat immár 27 éve van jelen a hazai piacon és alapítása óta magyar, ráadásul magyarörmény családi tulajdonú, ami külön büszkeség.

Balogh Jenő

Gépészmérnök vagyok, akit sokan csak egyszerűen Issekutz úrnak neveznek feleségem után. Ha megkérdezik mi közöm az örményekhez, azt szoktam mondani, „semmi, csak van egy örmény feleségem és két szép örmény gyermekem, 3 unokám, s amerre nézek, csak örményeket látok”.

Házasságom révén igen közel kerültem az örmény nemzetiséghez, feleségem, dr. Issekutz Sarolta erdélyi örmény közössége révén. Ma már én is örménynek érzem magam, hiszen nap mint nap velük kerülök kapcsolatba. Rájöttem, igen szép dolog tenni valamit egy közösség életre keltése, működése érdekében. Különösen érdekes feladat egy olyan közösség körforgásába kerülni, amelynek tagjait nemcsak az köti össze, hogy közösen járnak múzeumokba, kiállításokra vagy túrázni, hanem vér szerinti rokonoknak érzik magukat. Megfigyeltem, ha a magyarörmény közösség bármely két tagja összejön, első percekben kiderül, hogy valamilyen fokon rokonok. Innen kezdve minden egészen másképpen zajlik. A Magyarországon élő magyarörmények egy nagy családba tartoznak. Ezt annál is inkább tudom, mert számítógépes rendszerszervező lévén megpróbáltam „felvinni” számítógépre az egyes örmény családok családfáját. A családfák rajzolása közben rájöttem, hogy én is tagja vagyok a közösségnek, nekem is rokonaim az örmények.

Mint az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület egyik alapító tagja veszek részt a közösség életében immár 23 éve. Aktívan közreműködök minden kulturális rendezvény lebonyolításában, részt veszek az újság szerkesztésében, stb. Rájöttem, hogy milyen fontos a múlt megismerése, a még elérhető információk rögzítése.

XIII. kerület

Kabdebó János

1944-ben kincses Kolozsváron, Magyarországon születtem. A hársfa illatú Farkas utcában nőttem fel. Azóta is érzem illatát.

Apai ágon magyarörmény nemesi család, a talpasi Kabdebó család le származottja vagyok, anyai ágon a báró Jósika családból való. Így aztán érthető, hogy erős nemzeti érzés van a szívemben és ez így van rendjén. A felmenőimre tekintve ez természetes számomra. Magyar vagyok, ugyanakkor megmaradtam örménynek, és tisztelettel fordulok őseim kultúrája irányába, szeretnék hozzájárulni annak megőrzéséhez.

2006-tól örmény kisebbségi önkormányzati képviselő vagyok, először elnökhelyettes, majd 2008-tól Budapest Főváros XIII. ker. elnöke.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület tagja vagyok szinte megalakulása óta. Egyéni és csoportos kiállításaim e magyarörmény közösség szervezésében 2000-től jöttek létre budapesti, budaörsi, erdélyi, stb. helyszíneken.

A fotózás olyan számomra, mint a gyermekkori szerelem, amely mélyen megérintett, és ami végigkíséri az életet. Példaképem az örmény származású Párizsban világhírnevet szerzett Brassai, - aki egyben rokonom - a brassói születésű Halász Gyula.

Béres L. Attila

Református lelkész, ny. újságíró, a Sportfogadás volt főszerkesztője, sportújságíró, szerencsejáték szakíró, az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek főszerkesztője (2008–2014), a XII. ker. Örmény Nemzetiségi Önkormányzat elnökhelyettese (2014–2019), a dr. Issekutz Sarolta – „Erdélyi örmény konyha, fűszerezve” könyv lektora, az „Örmények a Szentföldön” kiadvány olvasószerkesztője, az „Örmény zarándokhely

Budapesten” írója, szerkesztője, „Híres magyarörmények tablója” ötletgazdája vagyok. További művei: Svábhegyi Örömmondó szerkesztőbizottsági tag; Lelkünk óvja – 1956-os dráma; Vagyok – Obersovszky Gyula vallomásai életéről.

Vajta Dénes

1946-ban születtem, a pannonhalmi Szent Benedek rendi gimnáziumban érettségiztem. A jogi egyetemet Bécsben végeztem és szereztem jogász diplomát, majd filozófiai tanulmányokat végeztem ugyancsak Bécsben, ahol jogi és kereskedelmi tevékenységet gyakoroltam, majd Genfben. Nyelvtudásom: német, angol, francia. 2011-ben tértem haza. Nyugdíjas vagyok. Örmény gyökerem: Dédanyám, Veverán Erzsébet, Erdélyben élt Szilágy megyében.

XIV. kerület

Zárugné Tancsin Katalin

1994-től vagyok Zuglói örmény nemzetiségi képviselője, Zárug Béla József férjemmel együtt, aki Gyergyószentmiklósról származott. Közösen végeztük a zuglói örménység kulturális és hagyományápolási feladatait, majd férjem halála után átvettem az ő szerepét is. Három gyermekünk született: Ildikó, Béla Károly és Anna Zita, akik az Orlay utcai örmény katolikus templomban lettek megkeresztelve. A Zuglói Örmény

Önkormányzat már a kezdetekben testvérvárosi kapcsolatban állt Csikszeredával és Csikszépvízzel, amely töretlenül működik ma is. Hagyományossá vált rendezvényünk: az örmény családok találkozója, amely minden évben megrendezésre került, így idén is. Az erdélyi egyházi búcsúkra minden évben szervezünk zarándokokat.

Szongoth Gábor

Alapító tagja és alelnöke vagyok az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesületnek. A korábbi ciklusokban a XI. kerületet vezettem elnökként, elnökhelyettesként. 1947-ben születtem Budapesten, gyermekeim Kristóf és Gergely. Végzettségem geofizikus és geo-közgazdász, egy környezetvédelmi és geofizikai kutatásokat végző Kft. ügyvezetője vagyok. Hobbim a jégkorong.

Szívügyem a hazai örménység sorsa, a Magyarországon és Erdélyben megmaradt emlékek ápolása. Őseim Szamosújváron éltek, Szongott Kristóf a múlt század végén ott jelentette meg több kötetes könyvsorozatát, a Szamosújvár Monográfiáját és az Erdélyi Örmény Családok Genealógiáját. Képviselőségem alatt évente kiadtunk ebből a sorozatból egy-egy könyvet. Zuglói lakosok vagyunk gyermekeinkkel, unokáinkkal együtt. Több ciklus óta a zuglói örményeket képviselem kerületi és országos szinten is. Szeretném folytatni ezt a szép feladatot.

Heim Pál

Özvegy vagyok, két felnőtt fiam van és két fiú unokám. Számítógép műszerészként dolgoztam, már nyugdíjas vagyok. Őseim között találni magyar, német és örmény nemzetiségűt. Otthon magyar identitású nevelésben részesültem, de soha ne felejtsem el, hogy mindig több nemzeti-ségből tevődik ki a nemzet. Apai dédmamámát Mály Ilonának hívták. A Mály család az 1740 körül telepedett le Erdélyben. A Mály család egy-két ismertebb tagja Mihály tábornok hadmérnök (Európában több mint 200 várat tervezett vagy épített át, többek között a komáromi Monostor erődöt 1850-52), Gerő színész és kissármási M. Sándort, ki előnevét a múlt század elején, a párizsi kiállításon szerzett bronzérmét a hidrogénkutatásban elért eredményeiért kapta. Számomra az örmény, magyarörmény kultúrának a megőrzése és ápolása, mint keresztény embernek is fontos. Ezért támogatom az EÖGYKE törekvéseit, főleg az erdélyi magyarok támogatását. Jelenleg a Zuglói Örmény Önkormányzat képviselője és a Fővárosi Örmény Önkormányzat elnökhelyettese vagyok.

Bulbuk Éva Marianna

Magyarlápason (Máramaros, Erdély) születtem örmény - magyar családban, első gyermekként. Őcsém, dr. Bulbuk Márton, építészmérnök. Édesanyám magyar, az édesapám szamosújvári örmény családból származik. Őseink a Szamosújvár városalapítók között voltak és így a családfánk addig az ideig vezethető vissza. Családunkban fontos volt az örmény hagyományok tiszteletben tartása és megőrzése. Mi ebben a szellemben nevelkedtünk. Édesapám jogot végzett és törvényszéki bíró, valamint telekkönyvi igazgató volt a Dési Törvényszéken. Nagyon ragaszkodott az örmény hagyományokhoz úgy vallásilag, mint gasztronómiailag. Ennek értelmében az örmény katolikus szertartás szerint kötött házasságot és minket is az örmény katolikus szertartás szerint kereszteltek, megtanított örményül imádkozni is. Tisztelte az örmény gasztronómia hagyományokat is. Désen érettségiztem, majd a Kolozsvári Mezőgazdasági és Állatorvosi Tudomány Egyetemen szereztem agrármérnök diplomát. Később ugyanitt posztgraduális képzés után megszereztem a Mezőgazdaság Doktora címet. A Beszterce Megyei és később a Kolozsvár Megyei Mezőgazdasági Igazgatóságon dolgoztam, mint növényvédelmi szakember nyugdíjazásomig. Képviselőként az örmény hagyományok megőrzése és továbbítása lesz a fő célom. Minden erőmmel arra fogok törekedni, hogy a fiataloknak átadhassuk a hagyományörzés szellemét és fontosságát, mert csak így menthetjük meg nemzeti identitásunkat.

Mi büszkék lehetünk örmény gyökereinkre, kultúránkra és ezt táplálni kell. Csak így maradhattunk fenn mostanáig és csakis így lesz lehetőségünk továbbra is fennmaradni.

Varga Ferencné

Varga Ferencné Nagy Mariann vagyok, 1949-ben születtem Budapesten. 5 éves koromban költöztünk a XIV. kerületbe, azóta zuglói lakos vagyok. A Szent István Gimnáziumban érettségiztem, majd szerves vegyész technikus oklevelet szereztem. Korábban gyógyszerkutatásban dolgoztam a Semmelweis Egyetemen, a Chinoin Gyógyszergyárban és a Magyar Tudományos Akadémia kutatócsoportjában. 2000-ben szakmát váltottam, szociális munkás végzettséget szereztem. Gyermekevélemben dolgoztam idén júniusig, ekkor nyugdíjba mentem.

Egy fiam és egy lányom született, 5 unokám van: a legidősebb 12, a legfiatalabb 5 éves.

XV. kerület

Nuridsány Zoltánné

Budapesten születtem 1936-ban. Vegyészként dolgoztam közel 50 évig az MTA Biokémiai, Enzimológiai Intézetében. Édesapám felmenői Felvidékről, Édesanyám Erdélyből származik. Anyai ágon örmény eredet is megtalálható a családban. Néhai férjem Nuridsány Zoltán festőművész apai ágon örmény, anyai ágon székely, 1925-ben Marosvásárhelyt született. Műteremlakásunk 1959-től a magyar, magyar-örmény, örmény művészek találkozó helye, szellemi műhelye volt.

1998-tól voltam a XV. kerületi és az Országos Önkormányzat képviselője. A kezdetek óta eredményesen és sikeresen dolgozom a magyar-örmény, az örmény kultúra megismertetésén, bemutatásán és megőrzésén. Kapcsolatokat építettünk ki a hazai, az erdélyi örmény közösségekkel és az őshazaiakkal egyaránt.

Eddigi 22 éves értékmentő, küldetéses és sikeres munkám eredményeként a XV. kerületi Önkormányzat 2016. március 15-én a Rákospalota Pestújhely Újpalota érdeméremmel tüntetett ki: a kerületben és az örmény közösségben végzett munkám jutalmaként. "Akire büszkék lehetünk" címmel. A Fővárosi Örmény Önkormányzattól 2017-ben Örmény Örökségért ANI TRDAT Emlékérmét kaptam.

Megválasztásom esetén örömmel folytatom az értékmentő munkát.

dr. Csernus Gábor

1990-ben születtem Budapesten. Nagypapám, Nuridsány Zoltán erdélyi-örmény származású festőművész. Nagymamám Nuridsány Zoltánné, Mimi a XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat elnöke. 2010-14 között a XV.-ker. Örmény Nemzetiségi Önkormányzat elnökhelyettese voltam. A jogi egyetem éve alatt több jogi tanulmányi versenyt, köztük több országos perbeszédmondó és jogesetmegoldó versenyt nyertem. Szakdolgozatom témája „A rendszerváltást követő nemzetiségi törvények, a nemzetiségi önkormányzati rendszer kialakulása Magyarországon”. Az egyetem

befejeztével a BRFK-Kiemelt Ügyek - Elemző értékelő osztályán dolgoztam, ahol főkapitányi kitüntetésben részesültem. Ügyvédjelöltként több neves ügyvédi irodában dolgoztam.

Tóth Csaba

Marosvásárhelyen 1945. szeptember 26-án születtem. 1947 óta Budapesten élek, de szoros kapcsolatot tartok kiterjedt erdélyi rokonsággal és ismeretségi körömmel. Három fiam van, a legnagyobb történelem szakos tanári diplomáját a dualizmus kori örményekről írta. Azóta is szoros kapcsolatban van az erdélyi és budapesti örmény közösséggel. Sok előadást tartott, és számos publikációja jelent meg. Én is számos kiállítást és előadást szerveztem Gyergyószentmiklóson, Szamosújváron, Marosvásárhelyen és még számos erdélyi és magyarországi településen. Kis kiállító termemben is nemrég a gyergyószentmiklósi fotóklub képeinek kiállítása volt. Matl Péter pasztellkép kiállításával az örmény genocidiumra emlékeztünk. Ezeket a kulturális rendezvényeket az erdélyi és budapesti örmény közösséggel továbbra is együttműködve szervezni kívánom Erdélyben és Budapesten is. Ezzel is szorosabbá kívánom tenni a kapcsolatot az anyaországi és az erdélyi barátainkkal.

XVI. kerület

Vikol Kálmán

Kézdivásárhelyen született 1969-ben. Örmény gyökerekkel rendelkező családjá több elismert pedagógussal és zenéssel gazdagították Kézdivásárhely oktatási és kulturális értékeit.

Kálmán is követte a hagyományt és tanítói diplomája után ének-zene tanár, pedagógus lett. Magyarországon, a 16. kerületben pályakezdő kora óta az általános iskolák kedvelt zene és énektanára, aki hangszeres tudását is alkalmazva, rendhagyóan tanítja az ének-zenét. Több mint húsz évig a kerületi Ze-neiskolában is tanár volt. Kórusai minden iskolában nagy sikereket értek el. A gyerekek rengeteg élménnyel gazdagodtak és kivételes lehetőségeket kaptak a kóruséneklés által.

Kálmán jelenleg a Kálmán bácsi Zenedéjében, több tucat gyermeket tanít népzene-re citerán, klasszikus zenére furulyán - klarinéton. Ő a karmestere a Kertvárosi Fúvós-zenekari Egyesületnek, vezeti a kerület felnőtt kórusát a Corvin kórust, mely állandó szereplője egyházi és kulturális rendezvényeknek.

Jelenleg több mint száz gyermek és felnőtt tanul zenét, énekel vagy játszik fúvósze-nekarban. Kálmán a szakmai munkán túl gondot fordít arra, hogy az együtt zenélés, vagy éneklés öröme a fellépéseken, közösségekben teljesebben ki időről-időre.

dr. Szuper Géza

1976-ban születtem Budapesten. Gimnáziumi tanulmányaim után a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán szereztem „cum laude” minősítésű diplomát. Ezt követően a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karára jelentkeztem, ahol 2004.-ben szereztem meg szintén „cum laude” minősítésű diplomámat. 2003. évben szereztem középfokú német nyelvvizsgámat.

Ügyvédként dolgozom saját ügyvédi irodámban. Nős vagyok, egy gyermekem van. Szabadidőmet szívesen töltöm zenével és sporttal. Első diplomámból is adódóan inkább a komolyzenét szeretem.

Erdélyi örmény gyökereimről, már gyermekkorom óta tudomással bírok nagymamám révén. Az Egyesülettel 2000-ben kerültem kapcsolatba, képviselő is voltam már több ciklusban. Szeretném, hogy a XVI. kerületben folytatódjon az EÖGYKE képviselők által elindított közösségi élet, a kerületi újságban az örménységéről írott cikksorozatunk, amelynek visszajelzéseiből látjuk, hogy tartalmas volt a közösségi tevékenységünk. Önkormányzati munkám során jogi és zenei tudásomat és kapcsolataimat egyaránt tudtam használni. Sok tervem van még ezen a területen, ezért szeretném a megkezdett munkát folytatni.

Vincze Csaba

Budapesten, 1942. január 30-án születtem. Iskolai tanulmányaimat a fővárosban végeztem, majd az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán Pécszet épületgépész mérnöki oklevelet szereztem.

Első feleségem halála után másodszor is megnősültem. Első házasságomból kettő fiam született, Csaba mérnök, Barnabás közgazdász végzettségű. Első feleségem nagyanyja Issekutz Katalin, apám unokatestvérei Ázbej Imre és Ázbej Sándor magyarörmények voltak, ezért az örmény érzelmi kötelék otthonról való.

Bulbuk Márton

Magyarlápóson (Máramaros, Erdély) láttam meg a napvilágot 1954-ben, magyar édesanya és szamosújvári örmény édesapa második szülöttjeként, Éva nővérem után.

Három éves koromtól Désen (Erdély) nevelkedtem és ott fejeztem be középiskolai tanulmányaimat.

A Kolozsvári Műszaki Egyetemen szereztem építészmérnöki diplomát, majd Csíkszeredába vitt a sors, ahol orvos feleségemmel, Enikővel családot alapítottunk és egész karrierünket ott éltük le 2016-ig, amikor átköltöztünk Budapestre. Feleségem is apai nagymamáján keresztül örmény származású. Két lányom van, Emese nagyobbik lányom Kolozsváron pszichológus, férje református lelkész, fiuk Áron nyolc éves. Kisebbségi lányom Zsuzsanna művészettörténész, Budapesten él családjával, férje informatikus, fiuk Apor két éves.

Csíkszeredában feleségem családi főorvosként, én pedig saját magáncéggel alakítottuk ki baráti és üzlet körünket és neveltük fel lányainkat, amíg elmentek egyetemre, egyik Kolozsvárra, másik Budapestre.

A '90-es években elvégeztem a műemlékvédelmi szakmérnököt a Kolozsvári Babes-Bolyai Tudomány egyetemen, majd pár évre rá a Kolozsvári Műszaki Egyetemen megszerztem a Civil Építészeti Doktori címét.

Szakmai tevékenységem nagy részét a műemlékek védelmében és helyreállításában folytattam.

A helyreállítások során a „Transylvania Trust” alapító tagja és az „Erdélyi Magyar Tudományos Társaság” tagja vagyok, a mai napig.

Örmény felmenőim között szerepel Bulbuk Emanuel is, aki a Kolozsvári Bólyai Liceum fiu tagozatának alapítására adományozott nagyobb pénzösszeget, amit mai napig márványtábla örökít meg az iskola kapualjában. Ebben a szellemben szeretném én is továbbvinni az örmények építészeti, kulturális és keresztény hagyományőrzését, amit szüleimtől kaptam neveltetsem során és amit próbálok továbbadni gyermekeimen és unokáimon át.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület erre a hagyományőrzésre és továbbadásra ad lehetőséget, amit véleményem szerint a mai viszonyok között még inkább meg kell lépnünk és közösen fenn kell tartanunk.

Balla Melinda Anna

Sepsiszentgyörgyön születtem 1978-ban. Családom anyai ágon gyergyói származású. Budapesti egyetemi éveim alatt ismerkedtem meg az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület munkásságával, azóta is rendszeresen látogatom az egyesület rendezvényeit. Időközben négy gyermekem született, akikkel szintén szeretném megismertetni az örmény kultúrát. Fontosnak tartom a fiatalok bevonását, hogy ők is megismerhessék örmény gyökereiket.

ismerhessék örmény gyökereiket.

Főváros és országos

Ispánkyné Somlyai Katalin

Budapesten születtem 1947-ben a háború vihara elől menekülő erdélyi szülők gyermekeként. Az ELTE Bölcsészettudományi Karán diplomáztam 1971-ben. Előbb a Kopint külkereskedelmi kutató intézetben, majd a Magyar Államkincstárban (és annak elődeinél) dolgoztam, mint köztisztviselő.

Örmény gyökereim a szerteágazó családfájú Gámentzyekhez kötnek, akiknek leszármazottai közül csak kevesen élnek hazánk mai területén, többségük hű maradt szűkebb hazájához, az erdélyi Mezőséghez.

Az EÖGYKE-hez (illetve annak elődjéhez) több, mint 20 éve csatlakoztam, de tisztséget – a köztisztviselői mivoltomból adódó összeférhetlenségi törvény miatt – csak nyugdíjazásom után vállalhattam. Ekkortól több éven át a XII. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat képviselője voltam. Az utóbbi években a Fővárosi Örmény Önkormányzat munkáját támogattam és segítettem.

Dr. Székely András Bertalan

1952-ben születtem Budapesten. Anyai ágról római katolikus, dél-magyarországi magyar és olasz felmenőkkel rendelkezem. A magyar örmény gyökerű báró dr. Urmánczy Nándor politikus, író családjához is tartozom. Apai ágról aranyosszéki unitárius és udvarhelyi református székely őseimre lehetek büszke. Kolozsvári születésű nagyapám Trianon után menekült Csonka-Magyarországra. E meghatározottságok

egyértelművé tették már diákkoromban, hogy egységes magyar nemzetben gondolkodom, s tegyek is ezért. Földmérő szakos építőmérnöki diplomámat a Budapesti Műszaki Egyetemen, a művelődésszociológusit pedig az ELTE BTK-n szereztem. Egyetemi doktori disszertációm szintén az ELTE Szociológiai Intézetében védtem meg 1982-ben. Tanítottam három egyetemen és felnőttoktatásban is. Több száz tanulmány és cikk szerzője vagyok, önálló köteteim száma 13, emellett mintegy félszáz tudományos, ismeretterjesztő és szépirodalmi könyvet szerkesztettem. A Magyar Néprajzi Társaság „A Magyarországi Nemzetiségek Néprajza” című többnyelvű kiadványsorozatát nyolc éve főszerkesztőként jegyzem. 2008-ban a nemzetiségekért végzett szakmai munkámat Pro Ethnographia Minoritatum Emlékéremmel ismerték el. 1989-ben – addigi szakmai teljesítményem alapján – a nemzetiségpolitikai rendszerváltozás első kormánytisztviselőjéül hívtak. Minisztériumi nemzetiségi munkám során igyekeztem elősegíteni, hogy a 2011. évi nemzetiségi törvényben az örménység egyenrangú nyelveként ismerjék el a magyart is. 2015.-ben voltam nyugdíjba. A közösség értékteremtő történetében elmélyülve olyan ismeretekre tettem szert, hogy terjedelmes tanulmányokat és előadásokat is szenteltem a kérdésnek.

Családi kötődésem okán is egyértelmű, hogy a felhalmozott szakmai tapasztalataimat, szervezőképességemet és kapcsolatrendszeremet az erdélyi örmény gyökerű csapat javára kell, hogy kamatoztassam. Amennyiben bizalmat szavaznak nekem, mindent megteszek, hogy elősegítsem annak a méltatlan helyzetnek a javítását, amit a hazai örménységben belül a zöm: a magyarörménység hosszú évek óta elszenved.

„Jelentés a végekről”

A gyergyószentmiklósi gyermekek, július 20-án rendre megérkeztek a XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat és a XV. ker. Önkormányzat meghívására, hogy immáron hetedik alkalommal vegyenek részt a Bernecebaráti Nemzetközi Művészeti Táborban. Mesebeli környezetben alkotnak, szaktanárok segítségével a művészeti ágak különböző stílusaival ismerkednek és elmélyülten dolgoznak választott témáikban (rajzolás, festészet, ötvösművészet, fafaragás, szobrászat, batikolás, művészeti papírhajtogatás-oregámi, gyöngyfüzés). Ismerkednek a tábor horvát, szlovák csoportok gyermekeivel, társaik szokásaival. Megpróbálnak szót érteni, ami legtöbbször igen jól sikerül. A tábor egyhetes időszakának befejeztével kiállításon mutatják be műveiket és együttes előadással lepik meg az érdeklődő közönséget minden évben. Sikeres bemutatókkal, összedolgozással, kedves előadással mutatkoztak be ez évben is. Köszönet illeti a mindenkor lelkes táborvezetőt és segítőt, a szaktanárok odaadó munkáját, valamint az ötszöri étkezést biztosító melegsívű személyzet gondoskodását. Végül, de nem utolsósorban, hálás köszönet illeti a XV. kerület Önkormányzatát e példaértékű nemzetközi tábor fenntartásáért.

Nuridsány Mimi

Fabók Dávid

„A gyűlölet ellentéte nem a szeretet, hanem az irgalmasság!”

Dávid Katalin: Emlékiratok (Szent István Társulat 2019)

Az erdélyi örmények haza és emberszere-tete, valamint az Istenbe vetett hittük áll-hatatos megtartása, családjainkon keresz-tül ismert tény. Az is tény, hogy a szellemi életben, kultúrában betöltött szerepük is vitathatatlanul jelentős. Komoly lenyo-mata mindez egy hosszú időn keresztül menekülésben, majd új haza építésben és a befogadó nemzethez való hűségben, a hazáért valóban tenni akaró felelősség-teljes munkában, hősies kiállásban élő és tevékenykedő nép történetének. A népek története azonban a hozzájuk tartozó, egyes emberek egyedi történetének, felelő-ség és szerepvállalásának, egyéni döntései-nek sorából áll. Ezek a döntések és a belő-lük fakadó tettek mutatják meg, hogy kik is vagyunk.

A kötet szerzője, Dávid Katalin, Stepha-nus és Széchenyi-díjas, nemzetközi hírű művészettörténész az Emlékiratokban nem csak az életben hozott döntések eredmé-nyeit, a munka és család alakulását, fej-lődését mutatja be, hanem éppen az ezek alapjául szolgáló döntésekről és az azokhoz kapcsolódó gondolkodásról, az erkölcsi és lelki, szellemi alapokról ír a könyv lapjain.

Olyan gondolatvilágot, olyan erköl-csi alapvetéseket vall meg fejezetről fe-jezetre, mindvégig tanúságot téve a hit mellett, amelyről bátran elmondhatjuk, hogy mindnyájunk döntéseinek és életé-nek alapjai lehetnek. Mindeközben elsőre naivnak tűnő rácsodálkozással viszonyul a történelem eseményeihez, de jobban meg-értve gondolatait és mondatait rájövünk,

hogy nem naivságról, hanem az események egyértelmű keresztény szempontú szemlé-léséről van szó.

A Dávid család örmény, ráadásul erdélyi örmény gyökerei sokak előtt ismertek. Dávid Katalin professzorasszony apai ágon teljesen, anyai ágon félig örmény szár-mazású. Nem ettől példaértékű azonban a könyvben bemutatott életút, de mindenfé-leképpen komolyan megfűszerezi azt, mint ahogyan az örmény konyha speciális és nagyszerű fűszerei is teszik ezt az étellel. Ez a fűszerezés pedig egészen részletesen bemutatja a Dávid családnak közvetlenül a szerzőhöz kötődő ágait, adatokkal, nevek-vel, kapcsolatokkal, így az író beágyazott-ságát is megismerhetjük, a trianoni ország-vesztéstől kezdve részben Magyarországra áttelepülő örmény családokba.

A könyv fejezetei betekintést engednek a családon kívül XX. századi történel-münk két nagy viharába, a vészorszak-nak és a kommunizmusnak időszakába és az abban az időben és azokban a helyze-tekben meghozott döntések összetettsé-gébe. Hogyan lehetett működni, fejlődni, értéket teremteni a “Támogatott, túrt, til-tott” korban, és láthatjuk milyen sokat je-lent egy biztos háttérrel nyújtó, támogató férj jelenléte. Megismerhetjük a pályát, a Művészettörténeti Dokumentációs Köz-pont létrehozásán és működésén keresztül, bepillantathatunk a fiatal egyetemista Dávid Katalin közéleti szerepvállalásaiba. Olvas-hatjuk a vészorszak ember mentésének eszközeit és pillanatait, de végig láthatjuk

a minden tevékenységet a kereszténység szempontjából vizsgáló Dávid Katalint is, akinél a “gyakorló katolikuság” valóban a Krisztusi tanításnak a mindennapi dönté-sekben való gyakorló alkalmazását jelenti.

A könyv lapjairól valóban kiviláglik a cikk címében szereplő mondat, a gyűlölet ellen-téte nem a szeretet, hanem az irgalmasság! Dávid Katalin Emlékiratainak minden ma-gyar ember könyvespolcán ott a helye.

Haraga Attila Kálmán

A Kárpát-medencei örménykatolikusok ájtatosságai

Október a Rózsafüzér hónapja Katolikus Egyházunkban, október 7. Rózsafüzér Királynője (Regina Rosarii), az „Olvasós Boldogasszony” emléknapja: hálaünnep Mária közbenjárásáért, Isten segítségéért

A **Rózsafüzér** eredetileg nem tartozott az örmény imák közzé. A rózsafüzér a 15. században nyerte el mai formáját, imád-kozását a domonkosok népszerűsítet-ték. A törökök feletti Lepantónál aratott győzelem (1571. október 7.) után Szent V. Piusz pápa, aki domonkos szerzetes volt, az ég iránti hálából az évfordulóra elrendelte a Győzelmes Miasszonyunk ünnepét (Festum B. M. V. de victoria), és a loretoi litániába bevezette a „kereszté-nyek segítségé” megszólítást. A diadalt az egész keresztény világ a rózsafüzér imádkozásának és a Szűzanya segítségé-nek tulajdonította. Maga a pápa is a ró-zsafüzért imádkozta az ütközet ideje alatt, s közben látomása volt a győzelemről. Az ünneplést XIII. Gergely pápa terjesz-tette ki, kezdetben csak azon templomok számára, mégpedig október első vásár-napján, amelyek rendelkeztek rózsafü-zér-oltárral. Nem sokkal az erdélyi örmé-nyek lembergi 1698-as katolizálása után, 1716-ban, a szintén a törökök felett ara-tott pétervárad győzelem után XI. Kele-men kiterjesztette az egész egyházra, így

az erdélyi örménykatolikusok is átvették. Szent X. Piusz pedig 1913-ban visszahe-lyezte október 7-ére. A Rózsafüzér Ki-rálynője nevet Szent XXIII. János pápa adta az emléknapnak 1960-ban.

Hogy mennyire fontos a Mária tisztelet az örményeknél a templomok főoltárképe is igazolja: mindegyik Mária kép. Az er-délyi településeken több társulat Mária nevét vette fel, vagy eleve Rózsafüzér tár-sulat néven működött. Kovács Bálint Örmények Erdélyben című 2011-ben kiadott társulatok összegzéséből: „Szamosújvár Cong. Sanctiss. Rosarii [Rózsafüzér Tár-sulat]; valamint Cong. B. M. V. in Caelos assumpta [Nagyboldogasszony Társulat]; Erzsébetváros Cong. Sanctiss. Rosarii [Rózsafüzér Társulata] és Cong. B. M. V. in Caelos assumpta [Nagyboldogasszony Társulat]. A 20. századi forrásokból ér-tesülünk Kármelhegyi Szűz Mária Ska-puláré Társulatról is, Gyergyószentmik-lóson Cong. B. M. V. in Caelos assumpta [Nagyboldogasszony Társulat]”, az utób-bit a Timárok céhe működtette.

Szongott Kristóf többször is megemlíti a „szentolvasó”-t mint naponta végzett imát. A Mária iránti tisztelet pedig a ruházatban is megjelenik: „Nemcsak a nők, hanem még a férfiak is viselik a kék ruhát. ..., van aki (fogadalomból) egész életén át kék-ruhát visel.” (Szamosújvár Szabad Királyi Város Monográfiája).

„Mi is a rózsafüzér? Az evangélium eszenciája. Újra és újra Krisztus életének

legfontosabb eseményeihez vezet minket. Azt mondhatnánk: a rózsafüzéren keresztül belelegezzük Krisztus misztériumát. A rózsafüzér a szemlélődés kiváltságos ösvénye, nem más, mint Mária útja. Létezik-e, aki jobban ismeri és jobban szereti Krisztust Máriánál?” (Szent II. János Pál pápa beszédéből, melyet a pompeji Rózsafüzér Királynője szentélyben mondott 2003 októberében.)

Péter Beáta

Magyarörmények Erdélyben: Jakubinyi György romániai katolikus örmény apostoli kormányzó a kettős nemzetiségtudatról

Mi segítette az örmény öntudat fennmaradását? Milyen nyelven tartják Erdélyben az örmény szentmisét? Hány örmény plébánia működik jelenleg Erdélyben? Miért nem ismerték el az örmény egyházat külön Romániában? És miért vándoroltak az első keresztény állam polgárai Erdélybe? Egyáltalán kik ők, és mivel gazdagították az erdélyi településeket? Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek, romániai katolikus örmény apostoli kormányzó segítségével göngyöltjük fel az erdélyi magyarörmények múltját és jelenét.

– Hogyan kerültek az örmények Erdélybe, és itt hogyan fogadták őket? –

A régi Örményország földrendései következtében mintegy 40 000 család vonult ki. Egy részük Moldvába került, ahol Alexandru cel Bun (Jó Sándor) moldvai fejedelem (1400–1432) 1401-ben örmény püspökséget alapított Suceavában. 1672-ben a monofizita örményeket a román ortodox egyházba akarták terelni, ezért az apostoli gregorián örmény moldvai püspök,

Minász (1649–1687) népével átjött Moldvából Erdélybe, és I. Apafy Mihály erdélyi fejedelem (1661–1690) befogadta őket.

Akkor még Erdély is török adófizető keresztény fejedelemség volt, akárcsak Havaselve és Moldva. A Gyergyói-medencében, majd Besztercén telepedtek le. Dr. Verzár (Verzireszky) Oxendiusz (1655 kr. – 1715) Rómában végzett katolikus örmény pap 1684-ben az öreg Minászt és híveit pár év alatt, heves küzdelmek után, a katolikus egyházba vette át. Végül VIII. Sándor pápa (1689–1691) Oxendiuszt kinevezte püspöknek 1690-ben. Vartan Hunanian lemergi örmény katolikus érsek szentelte püspökké

Lembergben 1691-ben, és kinevezte erdélyi vikáriusának.

– Milyen szerepet töltöttek be azokban a közösségekben, illetve településeken, ahová kerültek, hisz láthatóan ahol megjelentek, ott az adott falu vagy város felvirágzott. –

Az örmények egyes kereskedők voltak, I. Apafi Mihály fejedelem kiváltságokat adott nekik. Ez ébresztette fel a szász kereskedőkben a versengést. Besztercéről kiűzték őket, ezért Oxendiusz püspök Bécsbe ment és a császár-királytól királyi telket vásárolt saját városépítésre.

Így épült fel 1700-ban mint szabad királyi örmény város Szamosújvár (latinul Armenopolis, németül Armenierstadt, örményül Hayakagak = Örményváros), az első erdélyi város, amely nem természetes fejlődés eredménye, hanem mérnöki tervek alapján épült.

Magyar nevét onnan kapta, hogy az új város Martinuzzi Fráter György bíboros (1542–1551) Szamos-parti kastélya, Szamosújvár mellé épült. Román nevének (Gherla) eredete: egy román jobbágyfalú, Gherla volt az új örmény város mellett.

– Hogyan tudták fenntartani az őshazához való tartozás érzését, úgy, hogy közben ugyanolyan erős a magyar identitásuk is? Hogyan tudtak megmaradni a gyökereik úgy, hogy távol voltak az őshazától? –

Az örmény öntudat fennmaradását segítette az anyanyelvi iskola és az örmény rítus, amelyet örmény anyanyelven végeztek. Az elmagyarosodás folyamatban volt, de a rítushoz ragaszkodtak. Besegítettek a bécsi mechitaristák is – örmény katolikus bencés szerzetesek –, akik Erzsébetvárosban még 1880 körül örmény elemi iskolát tartottak fenn. A várost csak 1921-ben hagyják el: a templomot és kolostort a római katolikus plébánia vette át.

– Milyen ünnepeket tartanak meg és milyen jellegzetes elemei vannak a liturgiájuknak? –

Örményország apostola Világosító Szent Gergely (Szurp Krikor Luszávoric, 257–325 u.), aki pártus volt, de elment téríteni az örményeket. 301-ben megkeresztelte III. Nagy Tiridát királyt (287–330) népével együtt, aki a kereszténységet államvallássá tette.

Így lett Örményország az első keresztény állam.

Ne feledjük: a 300 évig tartó keresztényüldözést a római birodalomban az első keresztény császár Nagy (Szent) Konstantin (306–337) szüntette meg a 313-ban Licinius társascsászárral kiadott milánói ediktummal, amelyben türelmi rendeletet adott ki a kereszténység javára. Tehát a kereszténység egy lett a „bevett pogány” vallások között, de nem lett államvallás. Így a Római Birodalom sem lett keresztény állam. Világosító Szent Gergely és utódai még 200 évig görögül miséztek és a bizánci liturgiát végezték. Ezt fordította le örményre és megalkotta 406-ban az örmény ábécét Szent Meszróp Masztóc szerzetes (361 kr. – 441, halála előtt egy évig pátriárka). Azóta az örmény keresztények rítusa módosításokkal a bizánci rítus örmény nyelven. Természetesen a bizánci ünnepekhez saját örmény szentjeik ünnepe társult idővel. Jelenleg a budapesti

katolikus örmény lelkeszségen és nálunk, Erdélyben az örmény szentmisét magyar fordításban tartják, csak egyes részeket énekelnek még örményül a szentmisében (Háromszorszent/Sanctus = Szurp..., Miatyánk/Pater noster = Hajr mer stb.).

Erdélyben három örmény búcsú még nagyon látogatott: Szamosújváron Világosító Szent Gergely ereklyéinek feltalálása a pünkösöd utáni negyedik szombaton, Gyergyószentmiklóson a szeptember 8-ai, Kisasszony-napi búcsú, illetve Erzsébetvároson a Nagyboldogasszony-búcsú augusztus 15-én, körmenettel a főtéren, a kéttornyú templom előtt.

– Mi jellemző ma az örmény közösségekre? –

Egyházi statisztikánk szerint az 1930-ban végrehajtott román konkordátum alapította meg a Romániai Katolikus Örmények Ordináriátusát Szamosújvár székhellyel, amelynek élén apostoli kormányzó áll (pap, főpásztori joghatósággal). Az első Ft. Sahag Kogian (1895–1963) volt, a Grúziában született, bécsi örmény mechtarista szerzetes.

Nem tudott magyarul, de a cél az volt, hogy román kérésre az örményeket vissza kell örményesíteni. Ez természetesen nem ment.

Ezért idővel Kogian kormányzó úr átköltözött Bukarestbe, majd 1939-ben lemondott és Rómába ment. Ekkor a Szentszék már erdélyi örményt nevezett ki kormányzónak, aki Bécsben tanult örményül a mechtaristáknál, ott is szentelte az érsek-főapát, de erdélyi magyar anyanyelvűek voltak. Kogian kormányzó utódja Lengyel Zoltán kormányzó (1908–1964) volt. Az Ordináriátusnak 1930-ban 3000 híve volt hat plébánián: Szamosújvár székesegyház, Erzsébetváros, Gyergyószentmiklós, Szépvíz, Bukarest és Csernovic. E két utóbbi megszűnt. A négy erdélyi fennáll. A hívek száma 2014-ben: Szamosújvár 186 hívő, Gyergyószentmiklós 174, Erzsébetváros 21, Szépvíz 3.

A mai erdélyi örménységre a kettős nemzetiségűség jellemző: magyarörmények. Mindkettőhöz ragaszkodnak. Olyan ez, mint a kettős állampolgárság.

Az örménység kultúrájának, hagyományainak stb. fenntartására és ápolására több civil szervezet alakult. A változások után az első a budapesti EÖGYKE = Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület, amelyet Dr. Issekutz Sarolta jogász, képviselő alapított és vezet, folyóiratot is kiadnak. A legtöbb erdélyit magában foglalja a dr. Puskás Attila által alapított EMÖSZ = Erdélyi Magyarörmények Szövetsége, amelynek lapja is van újabban. A romániai 19 nemzeti kisebbségnek saját szervezete van. Az örményeké az UAR = Uniunea Armenilor din România = Romániai Örmények Szövetsége, amelyben benne vannak a regáti apostoli gregorián (azaz ortodox) örmények is.

Államilag a Romániai Örmény Katolikus Egyház nem kapott elismerést. Miért? Nagy-Romániában az állam a konkordátummal elismerte, hogy Romániában egy katolikus egyház van, három rítusban: római, görög és örmény.

Amikor a kommunisták 1949-ben kérték, hogy az egyházak és felekezetek nyújtsák be a jóváhagyási kérést – feltétel: ne függjenek külföldtől –, akkor eltörölték a görögkatolikus, és erővel beolvasztották az ortodoxba (az ellenálló vértanú püspököket most avatta Ferenc Szentatya boldoggá Balázsfalván). A katolikus örmények félték,

hogy őket is beolvasztják a regáti ortodox örmény egyházba. Ezért nem jelentkeztek mint külön kultusz, hanem a konkordátum előtti helyzet szerint szerepeltek: a gyulafehérvári római katolikus egyházmegyének van négy örmény szertartású plébániája. Mivel a pápa külföldön van, mi a kommunista időben csak megtúrt egyház voltunk, nem elismert. De a megtúrt római katolikus gyulafehérvári püspökség keretében működött a négy örmény plébánia. Rögtön a változások után, 1989 decemberében elismerték a római és görögkatolikus egyházat két külön „kultuszként”, de az örmény nem szerepelt. Kimaradt. Amikor be kellett nyújtani a statisztikát – kultusz csak az lehet, amelynek a hívei száma a népszámlálás 0,1 százalékát adja, tehát 20 000, és szabályzatát a Kultuszminisztérium jóváhagyja. Az Örmény Ordináriátus ennek nem felel meg. Ezért nincs a mai napig az Ordináriátusnak elismerése. Ettől függetlenül működik.

Mivel az utolsó örmény katolikus plébánost, Ft. Diarian Armenag Ferencet (1913–1990) Erzsébetvároson 1990. március 27-én éjjel a rablók valutát keresve meggyilkolták, jelenleg a négy örmény plébániát latin papok látják el.

Saját latin papja – akinek van a Szentszék től két rítusra engedélye, római és örmény, de magyar nyelven – csak a szamosújvári székesegyházi (Msgr. Szakács Endre protoszinkelosz = általános helynök és székesegyházi plébános) és a gyergyószentmiklósi plébániának (Ft. Gál Hunor) van. Mivel nem volt örmény pap, a Szentszék 1991. június 13-án kinevezett – akkor gyulafehérvári segédpüspökként – örmény apostoli kormányzónak „ad nutum Sanctae Sedis”, vagyis ideiglenesen, amíg nem kerül örmény pap. Az „ideiglenesség” 28 éve tart! Msgr. John Bukovsky romániai nuncius iktatott be a szamosújvári örmény katolikus székesegyházban 1992. március 1-jén. Az Ordináriátus 62 éve alatt ez volt a harmadik kormányzó-beiktatás Szamosújváron (Kogian 1931, Lengyel 1940). Bízunk a Gondviselésben, hogy a Boldogságos Szűzanya és Világosító Szent Gergely atyánk közbenjárására gondoskodni fog a jövőben is a „kised nyáj” lelki ellátásáról.

Az erdélyi katolikus örmények hozzájárulása az örmény katolikus világegyházhoz

A velencei mechtarista katolikus örmény főapátság erdélyi születésű főapátja **Ákontz-Kövr István OMechVen** (sz. Gyergyószentmiklóson 1740. november 20-án). A harmadik velencei főapát volt 1800. november 10-étől haláláig, 1824. január 24-éig. Ő az első velencei főapát-érsek. Rómában szentelte püspökké Sziuniki c. érsek 1804-ben.

A bécsi mechtarista katolikus örmény főapátság erdélyi születésű főapátjai:

– **Govrik J. Gergely CAM** (sz. Szamosújvár, 1840. május 14. +Bécs, 1931. január 24.)

Főapát 1909-től haláláig. Nisibis c. érseke. Püspökké szentelték 1910. június 8-án.

– **Esztegar Vártán József CAM** (sz. Szamosújvár, 1843. augusztus 3. +Trieste, 1886. június 23.), a negyedik bécsi főapát-érsek 1884. szeptember 19-étől haláláig. Selymbria c. érseke, püspökké szentelték 1884. november 9-én.

– **Mányó József Gergely (Hovszep Krikorisz Manian) CAM**, (sz. Szakállasfalva, Szatmár megye, 1907. április 2. +Bécs, 1994. augusztus 13.) bécsi főapát 1971. július 22.–1992. július 13-áig. A II. Vatikáni Zsinat után a főapátokat már nem nevezték ki c. érseknek, és nem szentelték fel püspöknek.

Cikkünk eredetileg a Székelyhon napilap havonta megjelenő nyolcoldalas kiadványában, a Hit-vallás legfrissebb számában látott napvilágot szeptember 2-án.

(Ezt a cikket a Krónikáról másolták:

<https://kronikaonline.ro/extra/magyarormenyek-erdelyben-kettos-nemzetisegtudattal-n-jakubinyi-gyorgy-ersek-romaniai-katolikus-ormeny-apostoli-kormanyzo-ker>)

2019. szeptember 02.

Jakubinyi György gyulafehérvári római katolikus érsek, romániai katolikus örmény apostoli kormányzó

Hervay Tamás

A sziklabörtön kapujában

Jordan Grimmer: Dungeon Gate c. képére

Két tűzoszlop vezet a fényhez.
Vakablakkal néz körülük.
Errébb sziklabörtön sötéte
Raboskodunk, ez örökünk.

Tán új rab jó a kinti fényből?
Nemes - köpenye vérveres,
Tartása is, s nincs vele ő se.
Miért jön önként, mit keres?

Talán a fény honából hoz hírt?
Szabadító az üzenet?
– A kaput senki sem őrzi már,
Bárki szabadon elmehet!

Állunk bénán, sötéten némán,
Csak magasban a lánc zörög,
Szél himbálja, és az lehünk tán,
Mely füló mellünkbeől hörög.

Még minden áll a pillanatban:
Remény s kétség együttese.
A földet nézzük várakozva,
Nem mer mozdulni senki se.

Csörrenésre rezzen az arcunk,
Láncunk lábainknál hever.
Szemünkben könny, mozdul a lábunk.
Fényben szívünk, boldogan ver.

Programajánló – Meghívók

A Fővárosi Örmény Klub 2019. évi programjait a Magyar Kormány, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatja.

Fővárosi Örmény Klub

Minden hónap 3. csütörtökén 17 órakor a Pest Megyei Kormányhivatal Nyáry Pál termében kerül megrendezésre, Budapest V., Városház utca 7.

2019. szeptember 19.

Műsor: Megemlékezés Ady halálának 100. évfordulóján
Közreműködik: *Várady Mária* színművész

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület képviselőjelöltjei

Rendezi: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület és a Fővárosi Örmény Önkormányzat. A rendezvényt Magyarország Kormánya, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága, valamint a Bethlen Gábor Alapkezelő támogatja az EÖGYKE pályázata alapján.

Örmény fesztivál

Szeretettel várjuk a IV. Kárpát-medencei Magyarörmény Fesztiválra
2019. szeptember 22-én 15:00 órától. A már megszokott fergeteges programmal zárjuk az önkormányzat elmúlt öt éves működését, látogasson el hozzánk idén is!

Címünk: Budapest, V. kerület Akadémia utca 1. Színházterem.

Ízelítő a programból: Az erdélyi Armenopoliszból, azaz Szamosújvárról érkezik hozzánk a fantasztikus Hayakaghak Táncegyüttes.

Karikatúrák az elmagyarosodott erdélyi örményekről *Afgánisztán Vártán* tollából.
Fellép *Várady Mária* színművész, továbbá *Juhász Endre* dudukművész és az Örmény Közösségi Tér növendékei, valamint Magyarország legjobb örmény zenét játszó együttese, a Group Duduk.

Kaukázusi ékszerek készítése, konyak „harapó” és ínycenc örmény vacsora várja Önt és családját.

Sztárvendég: *Szulák Andrea* EMeRTon-díjas énekművész, színésznő.

A belépés ingyenes, de **regisztrációhoz kötött**, amelyet az elnok@fovarosiormeny.hu email címen, illetve a 061-3321791-es telefonon üzenet hagyásával tehet meg. Az üzenetben kérjük adja meg elérhetőségét, nevét és amennyiben nem egyedül érkezik, kísérőinek számát.

Együttműködő partnerek: II. Kerületi Örmény Önkormányzat, Zuglói Örmény Önkormányzat, XV. Kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat, Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat.

Esztergály Zsófia Zita

Szeptember 29-én 11 órakor

Fogyelkiváltó Boldogasszony-napi búcsú és Tarka Nap lesz az örmény katolikus templomban és közösségi terében. (1014 Budapest, Orlay u. 6.)

Mindenkit szeretettel várunk a flekkenezésre, zenei – irodalmi műsorra, gyermek és felnőtt előadásokra. Hozza magával gyermekeit és unokáit is.

Rendezi: Bp. Főv. II. ker. Örmény Önkormányzat

Emlékünnep

**2019. október 3., csütörtök 17:30 órakor
az 1848/49-es szabadságharc 170. évfordulóján
Emlékezés az Aradi Vértanúkra**

Helyszín: 1054 Budapest, Akadémia u. 1. I. em. Színházterem

Megnyitja: dr. Issekutz Sarolta elnök

Emlékbeszédet tart: Dr. Kedves Gyula hadtörténész

Közreműködik: a Kecskés Együttes

Rendezi: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

A rendezvényt támogatja: a Magyar Kormány, a Miniszterelnökség Egyházi és Nemzetiségi kapcsolatokért Felelős Államtitkársága, a Bethlen Gábor Alapítvány, valamint a Fővárosi Örmény Önkormányzat.

Fővárosi Örmény Klub

Minden hónap 3. csütörtökén 17 órakor a Pest Megyei Kormányhivatal Nyáry Pál termében kerül megrendezésre, Budapest V., Városház utca 7.

2019. október 17.

Irodalmi, zenei műsor az új ciklus megnyitásaként

Rendezi: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Kiállítás

A Budapest II. ker. Örmény Önkormányzat szeretettel hív minden kedves érdeklődőt a 2019. szeptember 11-én megnyitott

Az 1848/49-es szabadságharc magyarörmény hősei – Fotókiállításra, amely szeptember végéig látogatható.

Helyszín: Bp. II. ker. Marczibányi Téri Művelődési Központ Galériája

A fotókiállítást rendezte: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület a Budapest Főv. II. kerületi Örmény Önkormányzat felkérésére

Kiállítás

A Ferencvárosi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat és a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény szeretettel hív minden érdeklődőt a 2019. szeptember 2-án megnyitott kiállítására, amely szeptember végéig látogatható:

A magyarörmény kultúra „1001” szála és formája

A kiállítás az ősi örmény kultúra sokszínűségét mutatja be, valamint az erdélyi magyarörmény kultúra néhány szeletét.

A kiállítást rendezte: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület.

Helyszín: Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény, 1092 Budapest, Ráday u. 18.
(bejárat az Erkel utca felől)

„Jelentés a végekről”

A gyergyószentmiklósi gyermekek, július 20-án rendre megérkeztek a XV. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat és a XV. ker. Önkormányzat meghívására, hogy immáron hetedik alkalommal vegyenek részt a Bernecebaráti Nemzetközi Művészeti Táborban. Mesebeli környezetben alkotnak, szaktanárok segítségével a művészeti ágak különböző stílusaival ismerkednek és elmélyülten dolgoznak választott témáikban (rajzolás, festészet, ötvösművészet, falfaragás, szobrászat, batikolás, művészeti

papírhajtogatás-oregámi, gyöngyfűzés). Ismerkednek a tábor horvát, szlovák csoportok gyermekeivel, társaik szokásaival. Megpróbálnak szót érteni, ami legtöbbször igen jól sikerül. A tábor egyhetes időszakának befejeztével kiállításon mutatják be műveiket és együttes előadással lepik meg az érdeklődő közönséget minden évben. Sikeres bemutatókkal, összedolgozással, kedves előadással mutatkoztak be ez évben is. Köszönet illeti a mindenkori lelkes táborvezetőt és segítőit, a szaktanárok odaadó munkáját, valamint az ötszöri

étkezést biztosító melegsívű személyzet gondoskodását. Végül, de nem utolsósorban, hálás köszönet illeti a XV. kerületi Önkormányzatát a példaeértékű nemzetközi tábor fenntartásáért.

Nuridsány

Mimi

Lengyel János

Kárpátaljai portré: beszélgetés egy „mindenevő-értékfogyasztóval”

Kátainé Szil-Vay Ingrid zongoraművész, tanár, költő, műfordító Ungváron született, ma Szentendrén él férjével, a Munkácsy-díjas Kátai Mihály festőművésszel a Pismány hegyen.

– Sokoldalú művész vagy, de úgy tudom, először a zene, az ének hatott rád igazán. Arra kérlek, mesélj nekem a kezdetekről, a gyerekkorról, hogyan kerültél kapcsolatba Euterpével, majd Eratóval?

– Legkorábbi gyermekkori élményem, hogy mennyire lenyűgözött az emberi énekhang (minden hangszer ezt hivatott utánozni). Óvodás koromban szokatlanul mélycsengésű alt hangom volt, és az orosz óvodában a Szovjetunió minden népének nyelvén énekeltem, anélkül

persze, hogy értettem volna, miről is dalolok. Áldott emlékü kolléganőm, az Ungvári Zenei Szakközépiskola énektanára, Hrabár-Bachorszky Györgyi néni, akinek fiával óvodatársak voltunk, meg volt győződve róla, hogy belőlem énekes lesz. Aztán, amikor hatévesen édesanyám választás elé állított, a rajz és a zongora közül az utóbbit választottam. Ennek oka az volt, hogy dédanyám szecessziós faragású bécsi zongorája ott állt az ebédlőnkben, szigorú nagymamám szerint, aki szépen tudott rajta zenélni, „csakúgy” nem volt szabad kinyitni. Aztán a sors egy csodálatos emberrel hozott össze, Scsoka-Tomcsányi Gabriellával, aki az első zongoratanárom lett. Az ő szeretetteli, derűs, nemes egyénisége a fő oka zenei pályára lépésemnek. Mai napig szívbeli barátság a miénk.

Örök hálával tartozom édesanyámnak, dr. Szulincsák Margitnak azért, hogy bár nem értette muzsika iránti vonzalmamat, mégis támogatott mindenben. Ő még úgy próbálta gyermekkorában elbliccelni a kötelező zongoraórákat, hogy az akkor már nagyothalló, valaha híres zongoraművész-tanár, Lengyel Zsiga bácsi ajtaján szándékosan csöndesen kopogtatott.

De az előzményekhez sorolhatom szépapámat, geszterédi Szilvay Antalt, aki a fáma szerint azért lett görög katolikus pap, mert az apja elkártyázta a családi vagyont, így a továbbtanulásra más lehetőség nem adatott. Nos, ő úgy tartotta, hogy aki élete folyamán legalább egy hangszeren nem tanul meg játszani, hiába élt. Fuvolázott, hegedült, Ovidiust és Vergiliust szavalt.

– Az iskoláid elvégzését követően zenetanárként kezdted el dolgozni Ungváron, milyen volt a Szovjetunióban nemzeti kisebbségként élni?

– Nagyszüleimnek hálás vagyok azért, mert sokat és tárgyilagosan meséltek nekem az átélt dolgokról. Volt több olyan tagja a családnak, aki megélte a Gulág borzalmait, a félelmet, az alávetettséget, az alávalóság tobzódását. Megtanultunk nem panaszkodni, kitartani, harcolni, látni, nem csak nézni. Amikor a tél kellős közepén a szürke marha megelli borját, és az odafagy a földhöz, majd az anyja nyalogatásától kis idő múlva lábra áll – így vagyunk mi is, kisebbségi sorba beleszületett emberek. Bennünk is megvan a talpra állás adottsága. Más kérdés, hogy nem elég lábra állni, jó esetben talán sikerül megtapasztalni a függőleges dimenziót is. Az emberi léthez ez is kell: a vízszintes és függőlegesség egyidejűségének megélése, aminek szimbóluma a kereszt.

Jómagam ahhoz a nemzedékhez tartozom, amely az 1980-as évek végén diplomázott. Ekkor már a birodalmi létnek voltak pozitív velejárói is. A Baltikumból, ahol zeneakadémista voltam, elrepülhettem a hétvégén a Kaukázusba, akkoriiban fillérékért. Azt, hogy ismerem azokat a nyelveket és kultúrákat, mindenképpen előnyként élem meg pl. a műfordításban. Erre mondják: ha a sors citromot küld, csinálj belőle limonádét.

Aztán jött egy sorsfordító döntés, kitelepültél Magyarországra, mire emlékszel ebből az időszakból?

– Mekkora dolog, hogy az anyanyelven beszélhetek, csak a sokáig idegenben élt ember értheti meg. Egyszer majd megírom a memoárjaimban, milyen volt 1993–94-ben külföldi magyarként letelepedésért folyamodni. Milyen volt hat órát állni sorban havas esőben az Izabella utcában, ahol előttem ért véget az ügyfélfogadás, ahol különben sem volt kíváncsi senki arra, ki vagyok, ahol én voltam többedmagammal a 33. fogás a lakomán a hivatali ügyintéző szemében. Akkor még a külföldi magyaroknak inkább negatív diszkrimináció járt letelepedési, munkavállalási ügyekben. Túléltük. Ugyanakkor bármennyire is nehéz ismeretlenül, harmincévesen, „hátszél” nélkül eligazodni és helytállni egy új közegben, a munkahelyemen pl. csak arra voltak kíváncsiak, szakmailag és emberileg mit képviselek, ezért minden további nélkül integrálódni tudtam. Ezen a helyen tanítok már 23 éve.

Drága Nagymamám, aki 96 évig élt, mondogatta, hogy amibe nem halunk bele, attól megerősödünk.

– A családod örmény gyökerekkel rendelkezik, ami az évtizedek során egyre

fontosabbá vált a számodra, Magyarországon egy ideig kisebbségi képviselő is voltál. Hogyan lőttél rá ezekre a gyökerekre?

– Nem hiszek a véletlenben. Életünk jelek, szimbólumok sora, előbb-utóbb összeáll a mozaik.

Még diákként jártam először Örményországban. A de ja vu érzésen túl, minden, még a negatív dolgok is érthetőek és elviselhetőek voltak, a pozitívaktól pedig szárnymim nőttek. Hazaérkezésem után tudtam meg egy családfakutatással foglalkozó idősebb rokonomtól, hogy apai dédanyám erdélyi örmény származású volt. Már itt, Magyarországon, találkoztam először az Erdélyben a XVII. század folyamán letelepült, mára magyar identitásúvá vált örmények leszármazottai-val, akik méltán büszkék gyökereikre, és méltóképp éltetik hagyományait sok évszázad után is. A kultúrák összefonódásai mindig is érdekelték, így csatlakoztam hozzájuk. Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület színeiben több cikluson keresztül nemzetiségi képviselő voltam. A tanítás mellett ekkor lettem a régi zenét játszó szentendrei Kecskés Együttes tagja, ekkor kezdtem el népi éneket tanulni. Most, visszatekintve nem is tudom, hogy győztem a családi, háztartási, gyermeknevelési feladatokkal együtt ennyi helyen helytállni. De hát az embernek arra van ideje, amit szeret.

– Kezdetben volt a zene és az ének, majd jött a vers, a líra. Mit jelent számodra a költészet?

– A költészet szimbóluma időtlen időktől a lant és a líra. Ezek zeneszerszámok, melyekkel a költő kísérté énekét. Ahhoz, hogy egy vers énekelhető legyen, lüktetése, ritmusa, tagolása, formája kell,

hogy legyen. A sorokba szedett próza, amit ma „szabadvers”-nek neveznek, szerintem erre nem alkalmas, így nem is nevezhető versnek. A mondanivaló tartalma és a vers formája szerves egységet képez, akár a zeneműben. A fölösleges ütemek „kilökődnek”, de a hiány is azonnal nyilvánvalóvá válik. A vers koncentrátum, azaz sűrítvény: tömör, mégis szárnyalóan szabad megjelenítése az örök lelki történéseknek, amelyek gyökerei visszanyúlnak a meghatározó, megkerülhetetlen, kitörölhetetlen gyermekkorba. A gyermekkor örök. Az az állapot, amelyben még nem olyan erős a gravitáció, amelyben még minden lehetséges és igaz. Jó esetben bármikor előhívható ez az alkotáshoz szükséges „függőleges” és játékos létállapot.

Ahhoz, hogy egy műalkotást le tudjunk fordítani, nem elég a nyelvismeret. Ki is mondta, hogy ha a mű egy ház, a szavak a téglák, az igazi vers pedig a ház belső levegője lesz. Az a bizonyos megfoghatatlan, aminél nincs is valóságosabb. A jó műfordító elsősorban szerelmese kell legyen a műalkotásnak ahhoz, hogy egy kívülállónak el tudja magyarázni, át tudja adni annak minden szépségét.

A tömörség, a nemes egyszerűség nem mindenki sajátja. Kallimakhosz, a híres alexandriai könyvtár ókori katalógizátora mondta: To mega biblion iszon toi megaloi kakoi – ez magyarul annyit tesz, hogy a terjedelmes könyv nagyon gonosz dolog. Én is úgy érzem, hogy amit el lehet mondani pár mondatban, arról nem jó vas-tag köteteket írni. Aki így tesz, az egyébként galádságokra is képes.

– 2012-ben a pomázi Kráter Kiadónál jelent meg az első verses köteted, Újjászületés címmel. Mikor írtad az első

versedet? Kik inspiráltak, vannak példaképeid, kedvenc költőid?

– Mint sokan mások, én is kamaszkoromban írtam először verset. Aztán egy hosszú szünet következett, majd hétszer hét évesen kirobbant belőlem az Újjászületés anyaga. Talán az „emberélet közepének sötét erdeje” volt az oka e „robbanásnak”. Mindenesetre mindenkinek szívből tudom ajánlani a versírást krízishelyzetekre.

Engem mindenki csodálattal tölt el, aki önazonos, azaz meg tudja őrizni azt a belső fénymagot, amivel ideszületett, külső-belső harmóniára törekszik, értéket hoz létre, legyen bármi is a foglalkozása. Bámulom azokat, akik a legembertelebb körülmények között is Emberek tudnak maradni, akik bemerészkednek a „Nagy kérdések” sűrűjébe, és épen tudnak kijönni, akik a tudatalattijukkal élő kapcsolatban is helytállnak. Példaképeim, akik művészetük nem „izmusoknak” való görcsös megfelelés, hanem azok illusztrációja, hanem igazi lelki táplálék.

Neveket szándékosan nem mondom, mert a művészetekben „mindenevő-értékfogyasztó” vagyok. Akivel a mindennapokban kölcsönösen inspiráljuk egymást, az a férjem, Kátai Mihály Munkácsy-díjas festőművész, a növendékeim, és mindenki, aki hiteles életet él.

– 2013-ban 101 hajren: középkori örmény szerelmes versek címmel jelent meg köteted, amelyben Nahapet Kuchak örmény költő verseinek fordításait adtad közre. Talán az olvasók többségét érdekelné, ki volt Kuchak, és mi is a hajren, szeretném, ha erről beszélne!

– Nahapet Kuchak személye megosztja az irodalomtörténeti közvéleményt. Egyesek úgy gondolják, hogy a XVI. században

élt, és nem maradt utána más, mint néhány jelentéktelen költemény, így a 101 hajren sorozat nem az ő műve, hanem egy gyűjtemény, mely több költő verseit tartalmazza. A másik vélemény Levon Mkrtsján örmény irodalomtörténészé, aki azt állítja, hogy e nyolcsoros versek a XIII–XIV. századra datálhatók, és stílusuk annyira egységes, hogy kétség sem férhet ahhoz, hogy ezek a mai napig népszerű, énekelt versek a középkori trubadúr, örmény nyelven „asug” művei.

A „haj” örményt jelent, Örményország neve ma is Hajasztán, így a hajren egy tipikus örmény versforma, ugyanakkor szerves része a mezopotámiai-perzsa-indopártus költészeti vonulatnak.

Tartalmukat tekintve ezek a nyolcsoros, drágakő tömörségű versek a szerelem témáját járják körül, de vannak olyanok is, amelyek az elmúlással foglalkoznak.

A hajren-kötet a Romanika Kiadó gondozásában jelent meg. Mindkét verseskötetnél fontos szempont volt az esztétikum. Az Újjászületéshez az illusztrációkat középkori örmény kódexekből válogattam, a címlapja egy XVII. századi perzsa női részlete. A fordításkötethez is egy örmény sárkányos szőnyeget választottam címlap-illusztrációként. A hajrenek számolásához a keretet az örményországi Zvartnoc székesegyház romjainak egy oszlopfő részlete adja. Szerintem szép lett mindkét könyv, az olvasók is azt jelzik vissza, hogy jó kézbe venni, mert a külső és a belső összhangban van.

Szerkesztő: Pallagi Marianna Kárpát-aljai portré 2017.01.29.
Kárpátalja.ma

Gyertyánffy Ágnes

Kicsi, furcsa életem – IV., befejező rész

Előszó

Én az életben szinte semmit sem csináltam, velem csak történtek a dolgok. Hogy ezek a történések rajtam kívül mennyire érdekelhetnek más, nagy kérdés. Talán csak anynyiban, amennyiben általános történet, ami másokkal is megtörtént, s én egy vagyok a sok szemtanú közül. Kicsi, furcsa életem összefonódik kicsi, nekem végtelenül kedves hazám történetével, azzal, ami generációkkal előttem történt családom tagjaival is, és rajtuk keresztül velem is. A történelmi hűség kedvéért tehát megpróbálok igazat írni. Ebben Isten segítsen.

Azt szeretném érzékeltetni, hogy a XX. sz. történelme hogyan és milyen mértékben szól bele egy kismember életébe, hogy hogyan éltem meg – alulnézetből – a század turbulens történelmét.

1953 nyara. Nagy Imre.
A szabadulás éve

1953 tavaszán meghalt Sztálin. Mindenki el kezdett reménykedni. És láss csodát, nyárra megérkezett a szabadulás. A kitelepítés megszüntetéséről szóló papírt csak késő nyáron kaptuk meg, de úgy sem volt hová mennünk, mert Budapestre nem térhettünk vissza. A közösség felvette a kapcsolatot Sztahlo Gábor evangélikus lelkésszel, akihez az evangélikus egyház szociális ügyei tartoztak, és ő anyámat háztartási minde- nesként alkalmazta a kistarcsa-zsófialigeti özvegy papnék otthonában. Munkájáért ott lakhattunk a házban és mindhárman reggelit kaptunk. Hogy anyám kapott-e valami fizetést, arra már nem emlékszem. Mindenesetre mi ketten anyámmal október elején még elmentünk egy hétre egy tanyára kukoricát törni, és amit ott keresztünk, abból tudtunk vasúti jegyet venni és kevéske kis betyárbútorunkat felküldeni **Zsófialigetre**. Emlékszem, hogy az 1953-as tél nagyon hideg volt és a mi kis zsófialigeti padlásszobánk fűthetetlen volt,

nem is volt benne kályha. A falon csillám- lott a jég. Apám a lecsúszott egzisztenciák akkori divatos foglalkozását űzte, épít- kezésnél éjjeli őr volt. Az olyan éjszaká- kon, amikor otthon aludt, az ágya mellé állította az éjjeli őr pufajkáját (ő is pu- fajkás volt, ha úgy vesszük) és az úgy megállt, mint egy ember, mert meg volt fagyva. Apám az ágyban kucsmát hordott. Én már nem emlékszem, hogy mi min- denbe öltöztünk fel éjszakára, hogy meg ne fagyjunk, de arra emlékszem, hogy reggelként a vizet a laborban fel kellett törni, mert fenékgig befagyott. Itt éldegél- tünk. Beiratkoztam a Moszkva téren egy gyors- és gépíró iskolába, ahová végre felvettek, a gyorsírást nagyon szerettem. Az elsőévesek országos gyorsíró verse- nyén első díjat nyertem, egy aranyhegyű töltőtollat kaptam, amit két hét alatt el is vesztettem. Az egyéves gyors- és gépíró iskola elvégzése után állás után néztem. Ez 1954-ben volt. Akkor sem volt könnyű munkát találni, eleinte gatyapecsételő voltam az Anker-közben. Ez abból állt, hogy ketten, két fiatal lány, egész nap egy

üzlethelyiségben ültünk, leeresztett rács mögött, nehogy lopjunk valamit, és férfi sportgatyákra kellett egy nagy pecséte- lövel rányomni a sportklub (MHK vagy mi volt) feliratát. Unalmas munka volt, alig kerestem valamit, de mégis legalább volt munkahelyem. Ha WC-re akartunk menni, át kellett döngötni a falon, akkor onnan az irodából kijött valaki, kinyitotta a rácsot és kimehettünk. Persze közben folyton kerestem irodai állást, de se- hol nem vetek fel. Egyszer csak csodák csodájára egy nagy kelmepestő szövet- kezetbe felvettek gépírónőnek. Helyileg ez a Csányi utcában volt, közel a Teréz templomhoz. Minden nap több mint egy órát utaztam be HÉV-vel Zsófialigetről és ugyanennyit vissza. Mindenki a főnököm volt, de azért elég jól ment a munka mind- addig, amíg egyszer az nem történt, hogy a Zölderdő elvtárs diktált nekem egy leve- let és azt mondta, hogy ez és ez „inreális”. Én a gépelt levélben „inreális”-t írtam és ezt ő rögtön kiszúrta. „Mit diktáltam magának?” – mutatott erre a szóra. Mon- dom neki, hogy „de Zölderdő elvtárs, én úgy tudom, hogy az helyesen „inreális”. „Ki van rúgva! Hogy képzeli, hogy azt ír, amit akar?” Búsán bementem a központba a személyzeti osztályra és mondtam, hogy én szokva vagyok a fizikai munkához, ne rúgjanak ki, helyezzenek át fizikai ál- lományba bárhová, ahol kellek. Rendes volt a személyzetis, mert áthelyezett egy telepre, a zuglói Róna utcába (később Lumumba utca) és ott dolgoztam mint tri- ciklis 8 évig 1955–1963-ig. Ott szerettem lenni. Egy nagy udvarban volt egy hosszú földszintes épület, állítólag eredetileg is- tálló, amelyben nagy festőüstök, gőzölők, kalendergépek (vasaló-gépek) voltak sor- ban felszerelve. Nagy acélkádak is voltak, amelyekben a festett árut (főleg gyapjút)

részben festették, részben pedig öblítet- ték. Mintegy 25–30 férfi dolgozott itt és velem együtt 4 nő. Az én dolgom az volt, hogy a triciklim platójára felrakjam a 3 db, festett, nedves áruval színgig megtöltött kosarat (egy kosár mintegy 50 kg volt) és a 150 kilóval vígan átrbiciklizzek a Telepes utcába a szárítóba. Ott le kellett rakodnom a kosarakat, és a három másik, már szárít- ott áruval megrakott kosarat vissza kellett fuvaroznom a telepre, ott lerámolnom és az árut beraknom a raktárba. Ebédidőben átjártam a közeli filmgyárba és egy tejes- kannában, meg két nagy edényben elhoz- tam a 30 ember ebédjét. A triciklimről ki- osztottam az ebédet. Magam is ettem és akkor hajrá neki, ment tovább a pendlizés a két telep között. Néha a Nagy Lajos ki- rály útra is kellett menni. Különben elég egyhangú munka volt mindig ugyanazon az úton, télen-nyáron, esőben, hóban. A te- lepen sokan loptak. A főnökasszony, egy egészen tanulatlan, de jóindulatú nő, házat épített a lopott szajréból. A központból ki- küldött portásféle ellenőr, akinek az volt a dolga, hogy a hazamenő munkások táskáit ellenőrizze, hogy nem visznek-e ma- gukkal értékes ausztrálgyapjút, amiből má- zszaszámra állt a raktárban az áru, két-három napig nagyon alaposan megnézett minden- kit, egészen addig, amíg rá nem jött, hogy jobb üzlet, ha szemet huny a dolgok fölött, és ő maga is visz haza egy fél kiló gyapjút. Az alatt a 8 év alatt nagyon sok ilyen ellenőr volt, mert néha ők is lebuktak, és akkor új jött, de általában 3–4 napnál nem tartott to- vább az új ellenőr becsülete sem. Különösen a kádári konszolidáció utáni időre volt ez jellemző. Egyszer több mázsa gyártáshibás nylonharisnya érkezett Nyugatról. Ezt be- festettük és tovább szállítottuk egy harisnya- gyárnak, ahol felfejtették és a nyolonszálát új harisnya gyártásához használták fel. A nők

(bár a férfiak is) naponta elcsentek 1–2 párat, mert ha az ember nagyon keresett, akadt köztük hibátlan is. Akkoriban még nagyon drága volt a nylonharisnya. A nők unszoltak, hogy vigyék már haza én is. „Olyan hülye vagy, mit számít az az 5 gramm, amikor itt mázsaszám van.” Végül ráálltam, bár érzem, hogy nem rendes dolog. Hazavittem 2 párat. Este mesélem a szüleimnek, hogy hoztam 2 pár harisnyát. „Honnan?” – kérdi apám. „A festődéből” „Valaki adta?” „Nem, én húztam ki mázsányi anyagból.” Apámat régen láttam ilyen felháborodottnak. „Holnap visszaviszed. Mindenünket elvehették, de a becsületünket nem.” Másnap visszavittem, de nem mertem a többiek előtt visszatenni, mert féltem, hogy kinevetnek, hanem becsempésztem a triciklimen lévő nagy rakás harisnya közé. Érdekes, hogy a régi világban milyen komolyan vették a becsületet. Elszégyelltem magam, hogy hívó létemre képes voltam lopni.

Közben intenzíven jártam a közösségbe, amelyet még a forradalom előtt kitéstékeltek az egyházból. Sréter Feri bácsi, mint az ébredés embere, nem volt tovább tűrhető az egyházban és kitétek. Vele tartott mintegy 100–150 ember. Sok fiatal is. A Pilisbe, Fekete hegyre kirándultunk, közben Bibliát olvastunk, fiatalokkal foglalkoztunk. Úgy éltünk, mint egy földalatti mozgalom. Születésnapokat tartottunk. 1958-tól Torbágyra jártunk, ahol Trausch Liza néni (szintén volt kitelepített) házában evangélicizációs hetek folytak nagy titokban.

1954 novemberében egyszer csak megjelent Sztéhlo Gábor evangélikus lelkész a zsófialeti özvegy papnék otthonában azzal, hogy anyámmal akar beszélni. Elmondta, hogy az Állami Egyházügyi Hivatal behívatta és szemrehányást tett

neki, hogy elhallgatta, hogy mi ki voltunk telepítve, és hogy ez a család vagy eltűnik az otthonból egy héten belül, vagy őt, Sztéhlo Gábort menesztik az állásából. Anyám azt mondta, hogy természetesen azonnal elmegyünk. Sztéhlo családos ember volt, gyerekei voltak, nem tehetjük volna meg, hogy miattunk elveszítse az állását. Azt megengedték, hogy szegényes kis holminkat, ruháinkat, ponyva alatt az otthon udvarán tartjuk addig, amíg fedelet találunk a fejünk fölé. Csakhogy ez szinte lehetetlen volt. 10 napig hajléktalanok voltunk. Szerencsére apám sárgasággal kórházban feküdt. Mi anyámmal hol az egyik, hol a másik ismerősnél, rokonnál aludtunk Budapesten, ami azért volt veszélyes, mert nekünk tilos volt Budapesten aludni, akinél pedig meghúztuk magunkat, az is a bőrét vitte a vásárra. Egyéjszakás házigazdáink általában kulcsot kértek a házmestertől és minket hajnalban engedtek ki a házból. Furcsa volt hajnalban az utcán lődörögni és várni, hogy teljen az idő a munkakezdésig. Anyám a belvárosi csemegeboltban volt a kenyérosztályon kiszolgáló. Munka után általában bementünk apámhoz a kórházba részint látogatába, részint melegezni. Egy napon mondja apám, hogy már nincs láza és nagyon javul. Anyámmal kétségbeesve néztünk egymásra. Még képes és idő előtt meggyógyul, mielőtt fedelet kapunk a fejünk fölé és akkor ő is hajléktalan lesz. Mondtuk neki, hogy csak semmi látványos javulást! Addig jó neki, amíg a kórházban van....

„Magukat választom”

1954-1967 Kistarcsa-Zsófialiget,
Gyöngyvirág (Bethlen) u. 1.

A kitelepítés megszüntetése után a Budapest környéki településeken szinte még a kecske-ólatok is kiadták albérletbe,

olyan nagy volt a kereslet. Teljesen kilátástalan volt, hogy valaha

is találunk valami fedelet a fejünk fölé. Hívó emberek lévén, Isten elé tártuk kilátástalan helyzetünket és vártuk Isten beavatkozását. Ez hajléktalanságunk 10. napján meg is történt. Anyám hallotta, hogy ott helyben, Zsófialigeten van egy kiadó albérleti szoba. Elment a megadott címre, egy kedves kis kétszobás családi ház volt, a kertben nagy diófával. A ház egy idős özvegyasszonyé, egy nyugdíjas ápolónő volt. A várományos albérlok már sorbanültek, anyám volt a 11. Erzsi néni, a tulajdonos, mindegyikőjüket meghallgatta és azt mondta, hogy éjjel gondolkozik a dolgon, jöjjenek vissza másnap reggel. Ezt meg is tették és akkor Erzsi néni rámutatott anyámra. „Éjjel gondolkoztam a dolgon és úgy találtam, hogy maguk vannak a legnagyobb bajban. Magukat választom, már költözhetnek is.” És itt éltünk, nagy egyetértésben Erzsi néniel 14 évig. Itt ért bennünket a forradalom is. 1956. október 23-án, kedden este még mindhárman hazajöttünk, de azután egészen januárig nem tudtunk Budapestre menni, mert nem járt a HÉV. Így munkába sem tudtunk járni. Minden órában meghallgattuk a rádiót, a bécsi adót és onnan tájékozódunk. Már november 3-án láttuk, ahogy az országúton Gödöllő felől jönnek és jönnek a szovjet tankok. November 4-én hajnalban megkezdődött a szovjet támadás és Magyarország sorsa 33 keserves, hazug évre megpecsételődött. A senki által nem választott kommunista hatalom a nép teljes félrevezetésével gyönyörű forradalmunkat a csöcselék ellenforradalmának bélyegezte.

Még 7 évig tovább tricikliztem, közben franciául tanultam, esti levelező tagozaton

leérettségiztem. A középiskola elvégzéséhez a lökést az adta, hogy egyszer meglátogattam Draskóczy Magdi, gyerekkori barátnőmet, aki akkor már gimnazista volt és lelkesen mesélte, hogy Janus Pannoniust tanulják. Nem mertem bevallani neki, hogy fogalmam sincs, hogy ki az a Janus Pannonius, de amikor hazamentem, nagy erős vágyat éreztem az iránt, hogy megtudjam, és egyáltalán megszerezem az érettségit. Az Andrássy úti Varga Kata gimnáziumban, Erika barátnőmmel együtt leérettségiztünk. Az azért jó volt, hogy estin vagy levelezőn lehetett tanulni.

Dán Nagykövetség

Franciatanárnőm, édesanyám egy régi barátnője, aki maga is 6 évet ült valami katolikus vallásos irat fordításáért, a belga nagykövetségen dolgozott. Akkoriban még inkább a régi világ emberei tudtak nyelveket, így kapta ő is ezt a követségi állást alighogy kijött a börtönből. Megtudta, hogy a svéd nagykövetség keres egy titkárnőt. Azt mondta, hogy menjek el, próbáljam meg és hivatkozzam egy bizonyos de Châtelnére. Jelentkeztem hát a svéd nagykövetségen, németül folyékonyan és jól beszéltem, úgy hogy az nem volt probléma. Angolul kevésbé tudtam, amit előre megmondtam. Tekintve szegénységünket, bizony nem nagyon volt jobb ruhám, úgy hogy a követségre, nagy nyári melegben, egy a bécsi nagybátyámtól kapott grafit-szürke kötött kosztümömben mentem és majd megsültem. Beszélgetésünk végén a tanácsos azt mondta, hogy „viele Grusse an Frau de Châtel!” (Üdvözlét Châtelnének!), mire én azt feleltem, hogy „Ja, aber ich kenne sie gar nicht.” („Igen, de én nem is ismerem.”) Na ez részéről elég nagy hülyeség volt. Biztos voltam benne, hogy ezek után nem vesznek fel. Nem

ismerem azt, akire hivatkozom és ezt még be is vallom... Otthon elmeséltem butaságom történetét. Anyám azt mondta, hogy ismer egy Chátelnét, egyetemi évfolyamtársa egy ilyen nevű emberhez ment feleségül és anyám ott is volt az esküvőjén. de Chátelné a dán nagykövetségen dolgozott és anyám mondta, hogy hívjam fel, köszönjem meg neki, hogy hivatkozhattam rá és kérdezzem meg, hogy a lányneve nem Oláh Melinda-e, mert akkor ő volt anyám évfolyamtársa. Egy hétig húzódoztam, de aztán felhívtam és tényleg ő volt az. Mondtam, hogy a svédeknél nem feleltem meg, azt mondták, nem eléggé tudok angolul. Ami igaz is. Melinda néni azonban azt mondta, hogy ő nemsokára nyugdíjba megy és a dán nagykövetség is keres egy titkárnőt, menjek el hozzá, mert meg akar ismerni. Ezt én húztam-halasztottam, jól éreztem magam a triciklin, nem volt kedvem megint felhúzni a kötött kosztümöt, meg szerettem is a melósokat, valahogy félttem egy számomra túl előkelő, idegen világtól. Apám, aki a közelben dolgozott és már egy kicsit unta a triciklizésemet, bement a dán nagykövetségre. Melinda néni mondta, hogy vár engem, és ha megfelelek, felvesznek a dánokhoz. Erre aztán bementem 1963. június 19-én (kitelepítésünk is június 19-én volt). Melinda néni láthatólag meglepődött, amikor meglátott engem grafitzsűrke kötött kosztümben, mert apám jó megjelenése után engem valami démonszerű nőnek képzelt. Szerény külsőm láthatóan kis csalódást okozott, de ezt csak később mondta el és azt is, hogy örült is, így szimpatikusabb voltam neki. Kérdezte, hogy mit tudok. Mondtam, hogy semmit. Az jó – mondta. Azt ajánlotta, hogy vegyek ki szabadságot a munkahelyemen, még ne mondjak fel, hátha nem felelek meg. Pár nap múlva tehát

elkezdtem a munkát a dán nagykövetségben, fogadtam a vízmosókat, felvettem a telefonokat és természetesen semmit sem tudtam, de lassan belejöttem. A főnököm egy idős dán ügyvivő volt, aki már a háború előtt is dolgozott Magyarországon. Nagyon kedves volt, németül beszéltünk, ez volt a követség nyelve, mert Melinda néni nem tudott dánul. Franciául, angolul és németül viszont annál jobban. Egy hete dolgoztam a követségen, amikor felhívott a külügyminisztérium DTEI (diplomáciai testületeket ellátó igazgatóság) egy Magyarné nevű alkalmazottja azzal, hogy azonnal menjek be az igazgatóságra. Bementem és ott az 50-es évek minősíthetetlen hangnemében szörnyen letolt, hogy el mertem vállalni a munkát a dán nagykövetségen. Azonnal hagyjam abba, már vissza se menjek a követségre, fizessék 2.000 Ft büntetést és mélyen szégyelljem magam, hogy az ő engedélyük nélkül be mertem tenni a lábamat a követségre. Azt feleltem, hogy azt sem tudtam, hogy ők léteznek. És bizony vissza fogok menni a követségre, mert ott vannak a holmijaim. És ha a DTEI nem adja meg a munkaengedélyt, akkor visszamegyek fizikai munkásnak, eddig is az voltam. Visszamentem a követségre és elmondtam, hogy mit mondott a DTEI. Poul Poulsen dán főnököm, a követség ügyvivője erre találkozót kért a protokollfőnöktől. Másnap bement a külügybe és megkérdezte a protokoll-főnököt, hogy miért nem dolgozhat a dán követségen egy 25 éves büntetlen előéletű magyar állampolgár? A választ meg kell küldenie a dán külügynek és nem garantálja, hogy az nem jön ki a dán lapokban. (Dehogy jött volna, ez csak olyan ügyes fenyegetés volt, hisz Magyarország épp 1963-ban nyitott Nyugat felé és talán kellemetlen lett volna a külügy számára.) Így fogcsikorgatva ugyan, de a DTEI

Kényszer-randevúk

megadta a munkaengedélyt. Felmondtam a régi munkahelyemen, rendesek voltak, mert közös megegyezést írtak be a munkakönyvembe (aminek első munkaviszonyaként 1951 „vízhordó” áll), és így 35 évet tölthettem a dán nagykövetségen, 1963–1998-ig. Az addigi, triciklisi havi 1.000 Ft fizetésem a nagykövetség rögtön 2.000.- Ft-ra emelte. Bizony nagy öröm volt. Szép 35 év volt, néha nehéz, de sokszor vidám. Megtanultam dánul, csak úgy azáltal, hogy hallottam őket beszélni és olvastam a leveleket. Miután a dán nyelv alapjában véve germán nyelv, a német után nem volt olyan nehéz megérteni az írott szövegeket, annál nehezebb, szinte utánozhatatlan a kifejtés. Sok kedves élményem volt a követségen, sok komikus eset, néha igazán nehéz is, nehéz fordítások, tolmácsolások. De mindent túléltem. A legszívesebben a konzuli munkát csináltam, amikor bajbajutott dánokon kellett segíteni. Ez jó munka volt, amit szívesen csinál az ember. A fogadások, vacsorák kevésbé voltak érdekesek számomra, bár azok között is akadt izgalmas. Dániában csak kétszer jártam a 35 év alatt. Főnökeim 4–5 évenként cserélődtek, a dán titkárnők 2–3 évenként, mindig sajnáltam, ha elment egy-egy kedves főnököm, vagy kolleganőm. Már két éve voltam a követségen és már elég jól értettem dánul, amikor a nagykövet azt mondja, hogy máától dánul fogunk beszélni, és ha valamit nem értek, kérdezem meg németül. Ez ment is egy darabig, amikor egy napon azt mondja dánul, hogy úgy találja, hogy már elég jól beszélek dánul és a dán külügyminisztérium hozzájárult ahhoz, hogy megkapjam a 15% nyelvpótlékot a dán nyelvre is. Na ezt a mondatot nem értettem meg és visszakérdeztem németül. Nagy nevetés, én meg megijedtem, hogy erre aztán nem fogják megadni a nyelvpótlékot. De megadták.

1965-ben behívatott a belügy útlevél-osztálya. Azt gondoltam, hogy útlevelet akarnak adni, mert előzőleg elutasították az útlevélkérelmemet. Két férfi fogadott, leültettek, és azt mondták, hogy szeretnének elbeszélgetni velem. Azt kérdezték, hogy ugye én jó magyar hazafi vagyok. Mondom, hogy igen. Hát akkor szeretnék-e nekik segíteni. Miben? – kérdem. Hát, ha valami kérdésük van a követséggel kapcsolatban, azt megválaszolom-e. Milyen kérdések? Ki járt a követségen, ki mit mondott, hozzájutok-e NATO-aktákhoz, meg ilyesmi. „Kém legyek?” – kérdem ijedten. Jaj, jaj, ne mondjak ilyet, ne használjak ilyen szót, csak egy kis segítségről van szó. Nagyon megijedtem, de Isten egy remek gondolatot adott. Azt mondtam, hogy sajnós én olyan pletykás természetű vagyok, annyira nem tudok titkot tartani, hogy mindig minden mindenkinek elmondok. Legjobb, ha semmi titkot nem bíznak rám. Azt is, ami itt történt, első dolgom lesz elmondani a szüleimnek, akikkel egy kis albérleti szobában élek és semmi titkom nincs előttük. Erre keményen azt mondták, hogy felnőtt ember vagyok, és ha nem vagyok hajlandó együttműködni velük, könnyen megeshet, hogy megvonják a munkaengedélyemet. Mondtam nekik, hogy eddig is melós voltam, legfeljebb visszamegyek fizikai munkásnak. Persze nagyon sajnáltam volna, de mit tehettem mást. Elengedtek azzal, hogy majd telefonon jelentkeznek, és akkor majd megmondják, hogy hol akarnak találkozni velem. Ebben maradtunk. Azonnal elmondtam, illetve leírtam az egészet a főnökömnek. Azért írtam le, mert tudtuk, hogy a követség tele van „poloskával”, tehát mindent lehallgatnak.

Feltettem a nagykövetségnek a kérdést, hogy mondjak-e fel a követségen, vagy ne menjek el a randevúra, ha telefonon hívnak. A főnök azt mondta, hogy semmiképpen ne mondjak fel, de mindenképpen menjek el a belügyi randevúra, ha telefonon hívnak. Egy hét múlva hívtak is egy presszóba, ahol megint két férfi várt, az egyiket már a belügyből ismertem, a másikat először láttam életemben. Megint kérdezgettek, hogy van-e hozzáférésem titkos aktákhoz. Mondtam, hogy nincs. Arra a kérdésre, hogy kik mennek Dániába, azt mondtam, hogy azok, akiknek önök útlevelet adnak. Az útlevélkérelemben be kell írni, hogy milyen országba kéri az útlevelet. Minden kérdés előtt kitértem, csodálom, hogy kb. 4 hét múlva ismét jelentkeztek. Megint egy presszóba invitáltak. Most az a férfi volt ott, aki múltkor új ember volt és a másik egy addig általam nem ismert ember. Mindig így csinálták, mindig volt egy előzőleg már általam ismert és egy új ember. Egymást is ellenőrizték. Már nem emlékszem a kérdéseikre. De ezekre a találkozásokra nagyjából kéthavonként került sor. Arra akartak rávenni, hogy tudjam meg a követség titkos aktái titkos szobájának a kódját. Minden alkalommal leírtam a főnökömnek mindent, amit kérdeztek és mindent, amit feleltem. Arra kértem, hogy ne hagyjanak kint titkos aktákat, ne mondjanak semmit előttem, ami titkos lehet. Anyám arra akart rábeszélni, hogy hagyjam ott a követséget, menjek el máshová dolgozni. Mindig nagyon féltett ezektől a találkozóktól. Egyszer azért én is megijedtem. Azt mondták, hogy pontosan tudják, hogy munka után mit csinállok, merre járok. És hétfőtől vasárnapig minden napom munka utáni programját felsorolták. Hogy hétfőn a francia

intézetben jártam, amit különben kifogásolnak, mert az egy kapitalista ország kulturális intézete, stb., végig az egész hetemet. Soha nem vettem észre, hogy valaki követne. De idővel, a vége felé már annyira nem tudtak mit kérdezni, hogy azt kérdezték, hogy mit tanulok a francia intézetben. Mondtam nekik, hogy francia irodalmat és most éppen a XVII. századi francia moralistáknál tartunk. Azok kik? – kérdik. Hát Pascal, meg Francois marquis de La Rochefoucauld. Az egyik nagy szorgalmasan jegyezte bölcs mondataimat. Befizettem volna arra, hogy lássam, hogyan írta le ezt a kacifántos francia nevet. Nem voltak különösebben intelligensek. Gondolom, az okosabbját nem ilyen kis irodai egérre állították, mint én, hanem nagyobb vadakra. Na és mit mondott ez az író? Hát ilyeneket, hogy „A temetők tele vannak pótolhatatlan halottakkal.” Emberem írja, írja... Nem baj, hadd művelődjön – gondolom magamban. És még mit? „Az erény nem menne olyan messzire, ha a hiúság nem szegődne társaul.” Ezt is leírta. Tiszta népnevelő vagyok – gondoltam. Otthon anyám rettegve kérdezi: „Mi volt?” „Műveltem a kommunistákat” – válaszoltam. Aztán egyszer csak abba hagyták. Egyik napról a másikra. Többet nem hívtak. Ezt is megírtam a főnökömnek, remélem elhitte. Ez akkor történt, amikor egy új ember jött a követségre és kérdéseiből arra következtettem, hogy őt kapták el, talán nagyobb eredménnyel, mint engem. De miután nem tudtam biztosan, nem szóltam a főnökömnek. Nem akartam rosszat tenni annak az embernek, aki különben nagyon szimpatikus volt. És különben sem tudtam biztosan, csak kérdéseiből gyanítottam, no meg abból, hogy engem azon túl békén hagytak.

Végre van otthonunk

1967 nagy évszám az életemben. Lakást vettem, mégpedig azt a lakást, ahol ma is lakom.

1966 karácsonyán a bécsi nagybátyám eljött hozzánk karácsonyra a zsófialigeti kis albérleti szobánkba. Annyira megdöbbsent, hogy milyen kis helyen és milyen primitíven élünk, hogy azt mondta, hogy lakáshoz szeretne segíteni minket. Addigra már annyit tudtam az aránylag jó követségi fizetéséből összespórolni, hogy ha azt a pénzt megfejelem, akkor vehetünk Budán egy kis lakást. OTP takarékkönyvünk jelégjét a Toldiból vettük: „Budára fel!” Abban a lakásban lakom, amit apám a legelső újsághirdetésben talált, amit megnézett. Ez egy már épülőfélben lévő társasház volt. Elment a megadott címre egy ügyvédhez és lefoglalta az épülő ház legkisebb, s így legolcsóbb lakását. Ez egy gyönyörű panorámás, nagy teraszos, kicsi u.n. műteremlakás volt Budán, csodás kilátással a Várhegyre, a parlamentre és egyáltalán a városra, közel a dán nagykövetséghez és apám munkahelyéhez, a Szólészeti Intézethez is, ahol addigra már egy fordítói állást kaptam. Egy bökkenő volt csak, hogy a másfél szobás lakás kicsi, 38 nm-es. A tetejében a másfél szobát nem is választottuk el fallal, így tulajdonképpen egy szoba, de tágasabb, mintha azt a kicsi részt még fallal elválasztjuk. 1967. december 23-án, karácsony előtt egy nappal beköltöztünk az 52 hibaponttal átvett lakásba. Anyám már itt sütötte meg a bejglit. Mérhetetlenül boldogok voltunk, pedig kis betyárbútorunk nagyon szegényesen nézett ki. Összes holmink egy kis teherautóra fölfért. Amikor felhozták a korábban egy vastelepen vett kiszuperált 3 sodronyt a hozzávaló

ágyanként 4x3 téglával, ami az ágyak lábaként szolgált, Melinda néni, aki feljött megnézni a költözködést és egy cserép virágot hozott, először azt kérdezte, hogy még építkezünk? Mondtuk, hogy nem, a téglák ágylábként szolgálnak, erre azt mondta, hogy virág helyett talán jobb lett volna, ha ágyat hoz nekünk. Ebben igazat adtunk neki. Mi mégis úgy éreztük, hogy egy palotába költöztünk. Aztán lassan-lassan vettünk ezt-azt, a 3 antik darabunkat, amelyek hűségesebben követtek mindenhol, rendbehoztuk, vettünk egy-két szőnyeget, sok könyvünk volt, és a végén még egy pianino formájú zongorát is kaptunk kölcsönbe. Ebben a kicsi lakásban kama-razenélünk. A házban lakott a rádiózenekar egy hegedűse, apám hívott csellistát, én magam fuvolázni tanultam, s így én is beálltam zenélni. Egyszer, amikor a munkából hazajöttem, látom, hogy a különben tevékeny apám csak úgy ül egy fotelban és nem csinál semmit. Kérdelem „mit csinál, édesapám?” „Lakom” – volt a rövid válasz. Ebben benne volt mindaz az 1944 óta tartó hányattatás, és az, hogy immár nem üldözötként, nem albérllőként, hanem saját lakásban, egy igazi lakásban, amihez konyha, fürdőszoba, és egy 8x3 méteres terasz tartozik, ebben lakhat.

Ekkor ért véget, ha nem is a kommunizmus, de az azzal járó sok-sok nehézség, megaláztatás, amit igyekeztünk ugyan humorral elviselni, de azért a polgári élet sok kisebb és nagyobb örömét, a teázást, a vendégeket, a zenélést, az értelmes munkát, a nyugati utazásokat – mindezeket a dolgokat ettől kezdve éltük meg nagy hállával Isten iránt, aki annyi viszontagságon átsegített minket.

DEO GRATIAS!

Budapest, 2011. január hónapban

Roska Botond neurobiológus kutatóorvos vehette át idén a Magyar Szent István-rend kitüntetését Áder János köztársasági elnöktől kedden a Sándor-palotában

Az államfő köszöntő beszédében azt mondta, államalapító királyunk ünnepén évről évre együtt örülünk azoknak a magyaroknak, akik kimagasló tehetségükkel, sikereikkel, eredményeikkel – tudatosan vagy észrevétlenül – sokak boldogságát, boldogulását szolgálják.

„Kiválóságuk abban áll, hogy sosem elégednek meg a meglévő tudással. Ők ismerőssé akarják tenni az ismeretlent, magasra teszik a mércét, minden idegszálukkal fejlődni, gyógyítani, oktatni vagy alkotni akarnak” – tette hozzá a köztársasági elnök.

A professzort méltatva Áder János úgy fogalmazott, a Szent István-rend idei kitüntetettje nem a múltban, hanem a laboratóriumban foglalkozik életünk egyik legértékesebb, mégis törekény kincsével: a látással. Roska Botond olyan orvos, aki nem maga gyógyít, de lehetővé teszi, hogy mások az ő kutatási eredményeit felhasználva gyógyítani tudjanak – közölte az államfő.

A köztársasági elnök azt mondta, Roska Botond éppúgy a remény apostola, mint Batthyány-Strattmann László szemészorvos volt egykor.

Szólt arról, Roska Botond a tudomány egyik legszűkebb ösvényén jár: az elméletől a gyakorlat kapujáig viszi a megoldást, amelyről tudja, működni már mások által, mások kezében fog.

Áder János utalt arra, hogy a professzor génterápiás módszere mára a klinikai kipróbálás fázisába jutott. A látás-visszaállító génterápia korszakalkotó, világgraszoló módszer lesz – hangsúlyozta az államfő, hozzátéve, Roska Botond felfedezése hamarosan közös tudássá, a közös tudás pedig egyetemes kinccsé válik.

Kiemelte, hogy a Szent István-renddel köszönetet mondunk mindazoknak, akik jó hírnevünket öregbítik itthon és a nagyvilágban, megbecsüljük honfitársainkat, akik a saját teljesítményükkel másokat is jobb munkára ösztönöznek.

„Látóvá tenni az embert: az ön hivatásának ez a sarokköve” – fogalmazott Áder János. Azt mondta, amit a kívülállók majd csodának tekintenek, az valójában a tények és mérések, a bizonyítékok és bizonyosságok világában, kitarító munkával elért teljesítmény.

Roska Botond neurobiológus kutatóorvos, a Bázeli Molekuláris és Klinikai Szemészeti Intézet igazgatója, a Bázeli Egyetem Orvostudományi Karának professzora, a Friedrich Miescher Orvosi Kutatóintézet neurobiológiai kutatócsoportjának vezetője. A köztársasági elnök a miniszterelnök előterjesztésére adományozza Magyarország legmagasabb rangú kitüntetését.

Az ünnepségen ismertetett kitüntetési határozat szerint Roska Botond kollégáival

az emberi látás megismeréséért és betegségének gyógyításáért dolgozik. Kitarító kutatásai eredményeként hamarosan gyógyíthatóvá válhatnak a vakság azon típusai, amelyeket a szem fényérzékelési képességének elvesztése okoz. Roska Botond munkatársaival olyan terápiát dolgozott ki, amely a problémás látósejteket ismét fényérzékenyvé tudja tenni.

A kitüntetési ceremónián jelen volt Orbán Viktor miniszterelnök, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Darák Péter, a Kúria elnöke, Erdő Péter bíboros, valamint a kormány több tagja.

Roska Botond neurobiológus kutatóorvos, a Bázeli Molekuláris és Klinikai Szemészeti Intézet igazgatója, a Bázeli Egyetem Orvostudományi Karának professzora, a Friedrich Miescher Orvosi Kutatóintézet neurobiológiai kutatócsoportjának vezetője részére Magyarország köztársasági elnöke a Magyar Szent István-rend kitüntetését adományozta. Az MTVA Sajtóadatbankjának portréja:

Roska Botond 1969. december 17-én született Budapesten, tudós családban. Édesapja a neurális hálózatok kutatását Magyarországon megalapozó Roska Tamás (1940–2014) Széchenyi- és Bolyai-díjas villamosmérnök, akadémikus.

Roska Botond először a művészeti pálya iránt érdeklődött, 1985–89 között a Zeneakadémián csellózni tanult, majd természettudományos területekre váltott, 1989-ben a Semmelweis Egyetemen általános orvosi karán kezdte meg tanulmányait, 1991-ben pedig az Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE) matematikus szakára is beiratkozott. 1995-ben summa cum laude minősítéssel általános orvosi diplomát szerzett. 1995 és 2002 között a Berkeley-i Kaliforniai Egyetemen Frank Werblin vezetésével neurobiológiából

folytatta PhD-tanulmányait, 2002-ben PhD doktori fokozatot szerzett. Ezt követően bekapcsolódott a Harvardon folyó genetikai és virológiai kutatásokba, majd 2005-ben csoportvezetőként a bázeli Friedrich Miescher Orvosi Kutatóintézetbe (Friedrich Miescher Institute for Biomedical Research - FMI) került, ahol 2010 májusa óta senior csoportvezetőként irányítja a látás interdiszciplináris vizsgálatával foglalkozó kutatócsoportját. 2014-től a Bázeli Egyetem orvostudományi karának professzora. 2018-tól a bázeli Molekuláris és Klinikai Szemészeti Intézet (Institute of Ophthalmology Basel – IOB) egyik alapító igazgatója.

Kutatócsoportjával feltérképezték, hogy a látórendszer különféle sejtjei hogyan nyerik ki a környezetből a vizuális információt. A molekuláris mechanizmus alapján kidolgozott génterápiájuk visszaállíthatja azok látását, akik genetikai rendellenesség miatt lettek látáskárosultak.

Olyan látásérzékelőt fejlesztettek ki, amely a sérült szemideghártya, a retina megfelelő sejtjeinek működésébe való beavatkozással képes eljuttatni a vizuális információt a betegek központi idegrendszerébe. A 13 évig tartó fejlesztés után Londonban és Franciaországban kezdték el a klinikai vizsgálatokat: látássérült emberek megkapják az általuk kifejlesztett génterápiás oltást, amelynek ipari termelése a klinikai kísérletek sikere után indulhat el. "Olyan vakság, amin egyáltalán nem lehet segíteni, nem létezik. Még azokon a betegeken is lehet valamennyit segíteni, akiknek a komplett látóidege hiányzik. Minden attól függ, hogy mennyi pénzt áldoznak rá" – nyilatkozta.

Csaknem húsz szabadalom, hetven tudományos cikk szerzője, tudományos és oktatási tanácsadó testületek tagja.

Tudományos munkásságáért számos nemzetközi elismerésben részesült. Többek

között 1997-ben Fulbright-ösztöndíjat, 2006-ban Marie Curie kiválósági díjat kapott. 2018-ban ő vehette át a Columbia Egyetem nagy presztízsű Alden Spencer orvosi díját a látás folyamatának megértéséért, majd a Bressler-díjat az általa kidolgozott látás-visszaállító terápiáért. 2019-ben első magyar tudósként nyerte el

a Nobel-díj "előszobájaként" is emlegetett Louis Jean-tet-díjat, amelyet a vizuális információ alapvető feldolgozási folyamatainak felfedezéséért és a látás-visszaállító génterápia kidolgozásáért ítéltek neki oda.

Feleségével és három gyermekével Bázeli környékén él, szabadidejét a matematikának és a zenélésnek szenteli.

Szent Anna kápolna

Idén Gyergyószentmiklósról egy kisebb csoport érkezett, a kísérőkkel együtt kilencen. Kulcsár László az Örmény Katolikus Egyesület Elnökét, bokros teendői otthon tartották. Ugyanis a Csobot hegyen álló kettős kápolna közül az egyiket, az örmény kápolnát felújították. László nem csak a pályázatok megírásában vesz részt, de a felújítási munkákban is erősen dolgozik. Ez évben tetőfedőként avanzsált a szép, barokk Anna kápolna megújulásánál. A közösségépítő munkának jelentős személyisége, "motorja". A kápolnát az 1640-es években a Csobot hegyi szoroson érkező, Gyergyószentmiklóstra betelepült örmények építették az 1746-os pestisjárvány után. Ekkor már örmény katolikus hitre tértek a Gyergyóban letelepült családok.

A megújult Örmény Szent Anna Kápolna újraszentelése 2019. július 25-én ünnepélyes keretek között történt, Anna nap előtt. Aki egyszer járt fent a Csobot hegyi kápolnánál napfelkeltekor, soha nem felejtí el a csodálatos látványt. A hegytetőn kiemelkedő fehér kápolna, kápolnák és a pazar fényben úszó gyergyói medence lélegzetelállító szépsége elbűvölt bennünket. Fröhlich Idával földbe gyökerezett lábbal, mozdulatlanul figyeltünk az örökre belénk rögzült tüneményt a VII. Gyergyószentmiklósi Örmény Művészeti Fesztivál alkalmával. Köszönjük Kulcsár Lászlónak és csapatának ezt a feledhetetlen élményt!

Nuridsány Mimi

Örmény közösségi élményút

Miért szervez a Budapest XII. kerületi Örmény Nemzetiségi Önkormányzat képviselőtestülete kirándulásokat? Az örmény közösségi tudat ápolása, és az örmény kulturális emlékek bemutatása elválaszthatatlan egymástól. Közösségünk igyekszik olyan úti célokat választani, ahol útítársainkat közelebb visszük a magyarországi és a határon túli örmény emlékekhez.

A léleekben fiatal útítársainkkal Magyarország északi részének kevésbé ismert nevezetességeit látogattuk meg. Útvonalunk első állomásán, a szendrői református templomban *Benke Kinga* lelkészétől megismerhettük a XV. századi templom történetét és a református gyülekezet életét.

Szinpetriben, a Gutenberg nevét viselő magán múzeumban található a világ legnagyobb könyve. A nagykönyv hagyományos kézzel fűzött kódex kötési technikával készült, marhabőrrel bevont fatábláit fémveretek fogják össze, a könyv lapjai egyetlen, nem ragasztott papírból készültek. A 346 oldalas könyv méretei: 4,18x3,77 méter, 1420 kg. *Varga Béla* múzeum-alapító több éves munkájának eredményét 2010-ben a Guinness World Records elismerte. Láthattuk a világon egyedülálló *Gutenberg*-kori nyomdamúzeumot, a működőképes sajtó (nyomda) gépet, a betűasztalt, a betűkészletet, a gót betűs Bibliát. A merített-papírt készítő XV. sz.-i rekonstruált hatkalapácsos papírmalmot a Jósua-patak vize hajtja meg. A Biblia és egyházi könyvkiállításon a minket idevonzó ószláv és görög nyelven írt XV. sz.-ban nyomtatott örmény liturgikus könyvre külön is felhívta a figyelmünket *Varga Béla*, amely az eredeti Károly Biblia, XVI. századi héber imakönyv, a kölni dóm terveit dokumentáló rézmetszet

mellett a gyűjtemény egyik legértékesebb darabja.

Szögligeten a finom ebéd után érkezünk meg a Miskolctól 90 kilométerre található Karcsára. A Bodrogköz egyik legrégibbi települése már a honfoglalás előtt lakott volt, legkorábban 1186-ban említik. Az ország kiemelkedő jelentőségű műemlékei közé tartozó Árpád-kori műemlék templomban *Szabadka Béláné* Marika által megismerhettük a helyhez fűződő regéket, mondákat is.

Kívülről is belülről is megcsodáltuk az középkori építőmesterek keze-nyomatát magánviselő hatkaréjos templomot, megismertük a vörös kőből és téglából épült templom és a XX. században épült harangláb történetét is.

Útítársaim nagyon kíváncsiak voltak az induláskor beharangozott meglepetésre, amit Hegedüs Annamária iktatott be a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei kirándulásunk végére. Az I. világháborút lezáró trianoni békeszerződés aláírásának napját tíz éve nyilvánította az Országgyűlés a Nemzeti Összetartozás Napjává. Az erről szóló törvény kimondja: „a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, amelynek államhatárok feletti összetartozása valóság, s egyúttal a magyarok személyes és közösségi önazonosságának meghatározó eleme”. A 99 évvel ezelőtti történelmi traumára emlékeztünk Tiszalúcon a Trianoni falnál, és a hazaszeretet, a magyarsághoz való kötődésünket az is jelentette, hogy a turul szobor előtt közösen elénekeltük a Szózatot.

(Béres)

(A fotókat Heim Pál készítette)

Képtár

Zsúfolóság megtelt az erzsébetvárosi örmény katolikus templom aug. 15-én

A zarándokok közös ebédén

Körmeneten a Mária-szoborral

Barangolás Erdélyben

A magyarörmény kultúra „1001” szála és formája c. kiállítás megnyitón dr. Issekutz Sarolta, a Group Duduk együttes (Ferencvárosi Helytörténeti Múzeum)

TARTALOM

Kerubénekek – <i>dr. Sasvári László</i>	1
Örmények, akik magyarok – <i>Ágoston Balázs</i>	2
Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület (EÖGYKE) – <i>dr. Issekutz Sarolta</i> Választási felhívása	6
Életrajzok – képviselőjelöltek 2019 – <i>dr. Issekutz Sarolta</i>	12
„Jelentés a végekről” – <i>Nuridsány Mimi</i>	27
Dávid Katalin: Emlékiratok – <i>Fabók Dávid</i>	28
A Kárpát-medencei örménykatolikusok ájtatosságai – <i>Haraga Attila Kálmán</i>	29
Magyarörmények Erdélyben: Jakubinyi György romániai katolikus örmény apostoli kormányzó a kettős nemzetiségűtudatról – <i>Péter Beáta</i>	30
A sziklabörtön kapujában – Jordan Grimmer: Dungeon Gate c. képére – <i>Hervay Tamás</i>	34
Programajánló – Meghívók	35
„Jelentés a végekről” – <i>Nuridsány Mimi</i>	37
Kárpátaljai portré: beszélgetés egy „mindenevő-értékfogyasztóval” – <i>Lengyel János</i>	38
Kicsi, furcsa életem – III. rész – <i>Gyertyánffy Ágnes</i>	42
Roska Botond neurobiológus kutatóorvos vehette át idén a Magyar Szent István-rend kitüntetését Áder János köztársasági elnöktől kedden a Sándor-palotában	50
Szent Anna kápolna – <i>Nuridsány Mimi</i>	52
Örmény közösségi élményút – <i>Béres</i>	53
Képtár	54

Az 53. oldal cikkhez csoportkép és Gutenberg betűkészlete

*Nagyboldogasszony-napi búcsún Erzsébetvárosban (Erdély)
A három Kirkósa „lány” Kolozsvárról, középen dr. Issekutz Sarolta,
mögötte balról Simó Júlia és Kalamár György*

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület székhelye: 1015 Budapest, Donáti utca 7/a.

Postacím: 1251 Budapest, Pf. 70. Tel./Fax: 06(1) 201-1011

Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Királyhágó fiók: 10100792-72594972-00000007

Elnök: **dr. Issekutz Sarolta**

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK – füzetek

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület kéthavonta megjelenő kiadványa

A kiadványt támogatja:

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
EGYHÁZI ÉS NEMZETISÉGI KAPCSOLATOKÉRT
FELELŐS ÁLLAMTITKARSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAPKEZELŐ Zrt.

Fővárosi Örmény Önkormányzat, II. ker. Örmény Önkormányzat

Nyilvántartási szám: CE/13136-3/2017

Felölös főszerkesztő és kiadó: **dr. Issekutz Sarolta**

Munkatársak: Dr. Sasvári László, dr. Issekutz Sarolta, Bálintné Kovács Júlia (Kolozsvár)

Szerkesztőség: 1251 Budapest, Pf. 70. Tel./Fax: (1) 201-1011

Lapzárta: október 30.

Tördelés: Bauer Csilla

Nyomdai munkák: Pannónia Nyomda Kft.